مانشێتی ژمارە

بۆپێشەوە

FORWARD بڵاوكراوەیەكی سیاسی سۆشیالیستییە

ڕیفراندۆم، پڕۆژە وهەوڵێکە، بۆ جڵەوکردنی ناڕەزایەتی و توڕەیی جەماوەری کوردستان!

ژمارە (6) 15/6/2017 مانگی دووجار، لە (1)و(15)ی هەموو مانگێکدا دەرئەچێت بڵاوكراوەیەكی سیاسی سۆشیالیستییە

وتەی ژمارە

ریفراندۆم، پڕۆژە و هەوڵێکە بۆ جڵەوکردنی نارەزایەتی جەماوەری کوردستان!

لە کۆبونەوەی زوربەی حزبەکانی کورستاندا کە بەم دوایانە بەسترا، بریاردرا، ٢٥/٩/٢٠١٧ ریفراندۆم ئەنجام بدرێت... دیارە لەو کۆبونەوەیدا حزبی گۆران و کۆمەڵی ئیسلامی بەشداریان نەکرد، بەڵام بەشدار نەبوونیان بەمانای رەتکردنەوەی ریفراندۆم نەبوو، بەڵکو لەگەڵ شێوازی ریفراندۆمە ناکۆکیان هەیەو دەیانەوێت لەرێگای پەرلەمانەوە ئەم پرسە بجولێت و کاراکردنەوەی پەرلەمان بە پیشمەرجی ریفراندۆم دەزانن.

دیارە پرسی ریفراندۆم، سەبارەت "بە مانەوە لەگەڵ عێراق و جیابوونەوەو پێکهێنانی ولاتێکی سەربەخۆ" پرسێکی رەواو تەنانەت دواخراویشە... لە ساڵی ١٩٩١ وە، ریفراندۆم زەمینەی سیاسی و عەینی هەیە... لەوکاتەشەوە تا ئیستا ئەم پرسە بەشێوەی جۆراو جۆر هێنراوەتە ئارا. بە دیاریکراویی و لەساڵی ١٩٩٥ دا، مەنسوری حیکمەت وەکو یەکەمین کەس لە نوسراوێکدا لە ژێر ناوی "لەپیناو داکۆکی کردن لەخواستی سەربەخۆیی کوردستانی عیراقدا" بەوردی پێداویستی و هۆکارەکانی دەستبردن بۆ سەربەخۆیی کوردستان دەستنیشان دەکات و ریفراندۆمیش وەکو شیوازو ئەلگۆیەک بۆ خستنەگەری ئیرادەی خەڵکی کوردستان دەخاتە روو، هەر ئەوکاتە و لەبەر رۆشنایی ئەو باسەی مەنسور حیکمەتدا، حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی بەبرِیارنامەیەک سەرخەت و هەنگاوە عەمەلیەکان و شیوازی ئەنجامدانی ریفراندۆم پەسەند دەکات... ئەو کاتە کە حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی دەست دەداتە چالاکی بەکردەوە و مەیدانی بۆ پرسی ریفراندۆم، لەلایەن دەسەڵاتی بۆرژوازی کوردەوە نەک هەر ریگری لیدەکرێت، بەڵکو دادگا!! لە حزب دەگرن و تاوانباری دەکەن بە هەوڵدان بۆ جیاکردنەوەی کوردستان لە عێراق و پارچەپارچەکردنی عیراقی عەزیز!!.

تا ساڵی ٢٠٠٣ و کەوتنی رژێمی بەعس لەدەسەڵات، حزبەکانی دەسەڵاتداری بۆرژوازی کورد، بەهەموو شیوەیەک بەرگری لە یەکپارچەیی خاکی عێراق و روبەرووی هەر دەنگ و هەوڵیکی جدی دەبن بۆ سەربەخۆیی کوردستان و پیکهێنانی ولاتێکی سەربەخۆ... لە ساڵی ٢٠٠٣ بەدواوە، کارتی جیابوونەوەی کوردستان، لەلایەن سەرکردایەتی حزبە دەسەلات بەدەستەکانی کوردستان و حزبەکانی پاشکۆیان دەبێتە کارتێکی بەردەوامی گوشار لەسەر بەغدا، بۆ بەشداری لە دەسەڵاتی ناوەندو بەشی پۆست و داهات و رەویەتی وەرگرتن بۆ درێژەدان بەدەسەڵاتداریێتیان بەسەر خەڵکی کوردستاندا... لەو کاتەوە تا ئەمساڵ، لەگەڵ هاتنە پێشی هەر پێشهاتێکی تازەدا، لەگەڵ قوڵبونەوەی هەر ناکۆکۆکیەکدا لەگەڵ بەغدا لەسەر هەر پرسێک بەتایبەتیش پرسی پارەو داهات و پۆستدا، دوبارە هەرەشەی جیابوونەوەی کوردستانیان بەدەستەوە گرتووە، لە ئیستاشدا کە کۆتاییهێنان بەتوانا سەربازییەکانی داعش لە عێراقدا بەرەو کۆتایی دەروات و ئەمەش برگەیەکی تر و نوێ لە ژیانی سیاسی عێراق، بەدوای خۆیدا دەهێنێت... ئەم جارە نەک پرسی سەربەخۆیی کوردستان، بەڵکو پرسی ریفراندۆم لەلایەن دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کوردەوە بەدەستەوە دەگیرێت... هۆکارەکانی هینانە ئارای ئەم پرسە زۆرن، بەڵام سەرەکی ترینیان بریتین لە: هاتنەوە ئارای کێشە نێوان هەریم و بەغدا، کە بەهۆی شەری داعشەوە هەڵپەسێردرابوون، لەوانە مەسەلەی(بودجە، سەرژمیری، ناوچەی کێشە لەسەر، یاسای نەوت و غاز، مادەی سەدو چل، سنور و کیشەی پێشمەرگەو حەشدی شەعبی،..تاد). لەدەستدانەمانی فاکتەری قارەمانیەتی پێشمەرگە!!لەجەنگ لەگەڵ داعش و لاوازبوونی پشتیوانی نێودەوڵەتی لە پێشمەرگە... بنبەستبوونی یەکجاری حکومەت!! وپەرلەمان!! و دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی بۆ بەرێوەبردنی کۆمەڵگاو ویستەکانی هاوڵاتیان... خەڵک توانای بەرگریکردنی نەماوەو خەریکە بەتەواوەتی پەتی سەبریان دەپچرێت و دەسەڵاتی سیاسییش بە حکومەتی هاوبەش و زوربەو بنکەفرااونەوە، توانای وەڵامدانەوەی بە هیچ کام لە خواستە زۆر سەرەتاییەکانی خەڵکی کوردستانەوە نییە و تورەیی جەماوەری بەشوێنێک گەیشتووە، کە

بۆ لاپەرە ٢

لەم ژمارەیەدا ئەم بابەتانە دەخوێننەوە:

ئەمجارە یاری بەرِاپەڕین نەکەن......ل٣
کۆیلەداری سێکسی و پاڵنەرەکانی....ل٤
کۆیلەیەتی سامان، ناوبانگ یان دەسەڵات...ل٤
گۆشەی ژن، دیمانە لەگەڵ بەهار مونزیر....ل٥

دەستەی دژی هەژاری پێکهات!

ژمارەیەک لە هەڵسوراوانی بزوتنەوەی کرێکاریی و نارەزایەتی جەماوەری، دەستەی دژی هەژارییان پێکهێنا...

لە لاپەرە ٢ دەقی بەیاننامەی

لاوازییەکی سەرەکی چینی کرێکار لە کوردستاندا، رێکخراونەبوونیانە لەرێکخراوەی جەماوەری شیاوی خۆیاندا، لەم ژمارەیەدا بریارنامەیەک بڵاودەکەینەوە، کە مەنسوری حکمەت نووسیوویەتی سەبارەت بە رێکخراوە جەماوەرییەکانی چینی کرێکار، شورا، سەندیکا...
دەقی بریارنامەکە لە لاپەرە ٩،٨ دا دەخوێنەوە

به سوپاسەوە بۆ هاورِێ کاوە عومەر کە ئەرکی دووبارە تایپکردنەوەی گرتۆتە ئەستۆ

لە کەرکوک دیارەدەی کوشتن و فرێدانی لاشەکان، روو لە زیادبوونە!

لەم دوو هەفتەی دوایدا، تەرمی ١٢ پیاو و ژنیک بە کوژراوی لە ناوچە جۆرواجۆرەکانی شاری کەرکوک دۆزراونەتەوە. لەگەرەکی پیشەسازی کەرکوک ٢ تەرم و لە نزیک شارەدیی لەیلان تەرمی ٦ کەس و لەناو کەرکوک تەرمی ئافرەتێک، لەچەند ناوچەیەکی تر تەرمی ٤ کەسی تر ... دۆزراونەتەوە، جێگای باسە، کەهەموو ئەو تەرمانە شوێنی شکنجەدان بەجەستەیانەوە دیارە... لەماوەی چەند ساڵی رابردوودا، شاری کەرکوک زۆرترین لاشەی کۆژراوی تیادا دۆزراوەتەوە، ئەگەر لەماوەکانی رابردوودا ژمارەی کوژراوەکان و لاشە فرێدراوەکان، دەگمەن و کەم بوون، ئەوا لەم ماوانەی دوایدا، ژمارەیان رووی لە هەڵکشان کردووەو خەریکە ئەم حاڵەتی شکنجەدان و پاشان کوشتن و فرِیدانی لاشەکانیان، دەبێتە دیاردەیەکی رۆژانە... شاری کەرکوک کە لەلایەن حزبە دەسەڵات بەدەسەتەکانی کوردستان و پارێزگاری کورد زماندا، بەرێوە دەچیت و رۆژانە سویند بە قودس و دڵی کوردستان دەخۆن، تا ئێستا نەک نەیانتوانییوە ئارامی بۆ هاوڵاتیانی ئەم شارە دەستەبەر بکەن، بەڵکو رۆژ بەرۆژ رێژەی تاوان و توندوتیژی و کوشتن و فرێدانی لاشەی کەسانی شکنجەدراو و کوژراو لە ناو شارو کەنار شاری کەرکوکدا، روو لە زیاد بوون دەکات... ئەم حاڵەتە ترس و دڵە راوکێیەکی زۆری لە ناو هاوڵاتیانی کەرکوکدا دروستکردوە. بۆ بەرگرتن بەم تاوانانەو دۆزینەوەی تۆمەتبارانی ئەم کردەوە ئینسان کوژیانە، پێویست دەکات خەڵکی کەرکوک خۆیان ئەرکی پاراستنی ئەمنیەتی گەرەک و شوێنی کارو ژیانیان بگرنە ئەستۆ... دەزگا ئەمنیەکان، نیشانیانداوە فاشل و بێ توانان لەئاست ئەم مەرگەساتەدا، کە هەرۆژە یەخەی خانەوادەیەک دەگرێت.

کوردستان بازارێک بۆ ساغکردنەوەی،خراپترین کاڵاکان!

لەسەرەتای ئەم ساڵەوە تا ئێستا، بەسەدان تەن لە کاڵاو کەرەستەی ئیکسپایەر" ماوە بەسەرچوو" هاتۆتە ناو کوردستانەوە، کەبەشی زۆری ئەم کاڵاو کەرەستە ماوە بەسەرچوانە لە سنورەکانی ئیرانەوە رەوانە کراون... ئەوە بە جیا لەوەی لەم چەند رۆژەی رابردودا بەملیۆنان لیتر بەنزینی تێکەڵ بە مادەی تر هێنراوەتە کوردستانەوە، کە هۆکارێکە بۆ بڵاوبوونەوەی شێرپەنجە. لە ٢٥ ساڵی رابردووی دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتیدا، بازارەکانی کوردستان بوونەتە باشترین جێگا بۆ ساغکرنەوەی خراپترین جۆری کاڵاکان و کاڵای ماوە بەسەرچوو... دەسەڵاتی سیاسی کە تەندروستی هاوڵاتیان لای بایی پوشێک گرنگی نییە، دەرگای بۆ دزانی حزبی سەربەخۆیان و بازرگانە ویژدان تۆپیوەکان خستۆتە سەر پشت، تا ئەو کاڵاو کەرەستە و پێداویستیانە بێنە کوردستانەوە، کە زۆریان سەرچاوەن بۆ نەخۆشی و تێکدانی رەوشی تەندروستی هاوڵاتیان و گیان کێشانیان. دیارە ناوە بە ناوە سوتاندن یان رەوانەکردنەوەی هەندێک لە کاڵای ماوە بەسەرچوو لە کەناڵەکانی راگەیاندنەوە نیشان دەدەن، بەڵام ئەمە جگە لە سیناریۆیەک بۆ بەردەوامیدان بە بازرگانی و درێژەدان بەهێنانی کاڵای تری ماوە بەسەرچوو و نا تەندروست و رەواندنەوەی نیگەرانی هاوڵاتیان، شتیکی تر نییە. ئاخر کاتێک بەبەردەوامی کاڵاو کەرەستەی ماوەبەسەرچوو لەو سنورانە دێنە کوردستانەوە، بۆ بەیەک جاری ئەو سنورانە بەرووی ئەو کاڵایانەدا داناخەن؟ بۆ لیژنەی لێکۆڵینەوەو پشکنینی کوالیتی خۆراک و کاڵاکان لە بازگە سنوریەکاندا، دانانین؟ ئەم دەسەڵاتە دزو تاڵانچی و موچەبر و بڵاوەپێکردنی هەژارییە، هیچی باشی لێ چاوەروان ناکرێت و پێویستە هەرچی زووە، کۆتایی پێبهێنرێت، کە نەک هەر رێگا دەدات بە هێنانی موادی هەڵگری شێرپەنجە، بەڵکو خۆی شێر پەنجەی کۆمەڵگەیە.

٢٠ ئەم مانگە، رۆژی جیهانی پەنابەرانە... بۆ ئەم یادە فیدراسیۆنی پەنابەرانی عێراقی بەیاننامەیەکی بڵاوکردۆتەوە...
بۆ زانیاری زیاتر بڕوانە لاپەرە ٦

گۆشەی لەگەڵ NRT

لەلاپەرە ٧ دا، بخوێننەوە

بەیاننامەی دەستەی دژی هەژاری

ئەمڕۆ خەڵکی کوردستان بە قۆناغێکی ئاڵۆزو دژواردا تێدەپەڕن. قەیرانێکی هەمەلایەنەی ئابوری و سیاسی و ئیداری و حکومەتی، کوردستانی داگرتوە. حزبە دەسەڵاتدارەکان بەردەوام هەوڵی ئەوە دەدەن باری قەیرانەکان بەسەر شانی خەڵکی هەژار و کەمدەرامەتی کوردستاندا بشکێننەوە. بە ناوی پاشەکەوتی موچەوە، گیرفانی سەدان هەزار کرێکارو کارمەند و مووچەخۆری حکومەتیان داتەکاندوە. باج و رسوماتی زۆریان لەسەر هاوڵاتیان داناوە. نرخی خزمەتگوزاریە پزیشکی و تەندروستیەکانیان بەشێوەیەکی سەرسوڕهێنەر گران کردوە. خوێندنی خۆڕایی و حکومی خەریکە بەرەو نەمان دەچێت. دەیان هەزار کەس، بەتایبەتی توێژی لاوان، روبەرووی بێکاری کراونەتەوە و هیچ سەرچاوەیەکی داهات شک نابەن! لەولاشەوە، لەرێگای دەست گرتن بەسەر پارەی نەوت و داهاتی کوردستان و قۆرخکردنی بازاڕەوە، سەرمایەی خەیاڵی بۆخۆیان و کۆمپانیاکانی نزیک لە خۆیان کەڵەکە دەکەن. بانکە جیهانیەکانیان لە داهاتی تالانکراوی خەڵک پڕکردوە. ئەم بارودۆخە ئابوری و سیاسیە سەختە، توێژە کەمدەرامەتەکانی کۆمەڵگای بەرەو هەژاریەکی کەمەرشکێن پاڵ پێوەناوە.

بۆ رزگاربوون لەم بارودۆخە نالەبارەی ژیان، خەبات و بەرەنگاربونەوە، وەک کاردانەوەیەکی بەردەوام و بە هەموو شێوازەکانیەوە لەلایەن خەڵکی هەژار و بەشمەینەتی کوردستانەوە دەستی بۆ براوە. هاتنەمەیدانە جەماوەریەکانی ئەم دواییانەی شارەکانی کوردستان، بە دەربڕینی نارەزایەتی و خۆپیشاندان و مانگرتن و بایکۆت، نمونە بەرجەستە و ئامرازەکانی ئەم خەبات و تێکۆشانەن دژی گەندەڵی و ناعەدالەتیی دەسەڵاتدارانی هەرێم. هەنگاوەکانی داهاتووی ئەم خەباتە ئەوەی پێویست کردوە کە بزوتنەوەیەکی جەماوەری گشتی و هەمەلایەن لە دژی هەژاری و نەداری و دەرباز بوون لەم ژیانە کولەمەرگیە بەرێ بکەوێ.

وەستانەوە بەرووی هەژاریدا لە هەلومەرجی ئێستادا پێویستی بە هەنگاوی گونجاوی عەمەلی و رێکخراوەیی هەیە و ئاراستە سەرەکیەکانی ئەم خەباتەش دەکرێ لەم ٣ خاڵەی خوارەوەدا دیاری بکرێت:

یەکەم: وەستانەوە دژی هەر نەخشە و پلان و پرۆژەیەک کە دەسەڵات بە ناوی چاکسازیەوە، بیەوێ هەژاری و بێکاری و برسێتی بەسەر جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و نەداردا بسەپێنێ .

دوەم: خەبات لەپێناو سەپاندنی ئەو خواستە ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیە دەستبەجێیانەی کە دەبێتە مەرجی فەراهەم کردنی ژیانێکی شایستەو گونجاو بۆ هاوڵاتیانی کوردستان.

سێیەم: هەوڵدان لە پێناو گەڕاندنەوەی پارە و سامانی بەتالانبراوی خەڵک لەلایەن دەسەڵاتداران و لێپرسراوانی حزبە فەرمانڕەواکان و تەرخانکردنی بۆ خزمەتی خەڵکی کوردستان.

بانگەوازی هەموو حزب و لایەن و گروپ و رێکخراوێکی سیاسی و جەماوەری و مرۆڤدۆست دەکەین کە وەستانەوە بەدژی هەژاری و برسیکردنی خەڵک بە ئەرکی سەرشانی خۆیان بزانن و دەوری چالاکیان هەبێت لە بەرێخستنی بزوتنەوەیەکی بەهێز لەدژی هەژاری و پێشگرتن لە روودانی برسێتی و کارەسات لە هەرێمی کوردستان.

دەستەی ئامادەکاری"بزووتنەوەی دژی هەژاری"

قوربانیانی ناموسپەرستی و توندوتیژی دژ بە ژنان...

* رۆژی شەممە، بەرواری١٠ ی ئەم مانگە ژنێک بەناوی " ت،ع،س" لەگەرەکی قالاوای شاری سلێمانی لەلایەن هاوسەرەکەیەوە و کوژرا... ئەو ژنە خاوەنی دوومناڵە و لەدایک بووی ساڵی ١٩٨٨

* بەرواری ٧ ئەم مانگە، تەرمی کچێک بەناوی" ل،و،ع" تەمەن ١٦ ساڵ لە روباری نزیک گوندی چەم مشکۆ، نزیک شاری دهۆک دۆزراوەتەوە، جیگەی باسە دوای چوار رۆژ لە دیار نەمانی ئەو کچە، تەرمەکەی لەناو ئەو روبارەدا دۆزراوەتەوە... تائیستا هۆکاری مردنەکەی رۆشن نییە، وا راگەیەنراوە کە ئەم کچە خۆی خنکاندبێت... بەڵام هێشتا دیار نییە تا چەند ئەمە راستە.

* سەرەتای ئەم مانگە ژنێک بەناوی" ک" لە گەرەکی راپەرینی شاری قەڵادزی، لە لایەن مێردەکەیەوە دوای ئەوەی زۆر دڕندانە ئەشکنجە دەدرێت دواتریش بە شیوەیەکی زۆر دڵرەقانە دەیکوژێت... بکوژی ئەو ژنە ناوی" خ"... ١٥ ساڵیک لە ژنەکەی گەورەتر بووە... بەپێی زانیاریەکان ئەو ژنە خاوەنی ٦ مناڵەو بەدرێژایی ژیانی لەلایەن هاوسەرە بکوژەکەیەوە، رووبەرووی سوکایەتی و شکنجەدان بۆتەوە.

خەڵک
ئەم

درێژەی وتەی ژمارە....

دەسەڵاتە وەکو دەسەڵاتێکی دیکتاتۆرو بنەماڵەیی دزو تالانچی و دیکتاتۆر تەماشا دەکەن... هەروەها قڵشتی نیوان ریزەکانی خانەوادی بۆرژوازی کورد، بەرەو قوڵبونەوەو بن بەست پەلکیش کراوە... هەموو ئەمانە بوونەتە هۆکاری سەرەکی بۆ هێنانە ئارای پرسی ریفراندۆم بۆ رزگارکردنی دەسەڵات و خانەوادەی بۆرژوازی کورد، لەبەردەم تورەیی و نەفرەتی پەنگ خواردوی جەماوەریدا... دیارە ئەگەر پرسی ریفراندۆم بۆ سەربەخۆی و پێکهێنانی دەوڵەت بوایە... ئەو دەوڵەتە ناوەرۆکەکەی هەرچۆنێک بوایە، لە دەسەڵاتی میلیشیایی لە پێشترو باشترە. هەروەها ناوەرۆکی یاساکانی ئەم دەوڵەتە هەرچۆنێک بێت، لە بێ یاسایی باشترو لە پێشترە... واتە جیابوونەوەری کوردستان و پیکهاتنی وڵاتێکی سەربەخۆ بەجیا لە ناوەرۆکی دەوڵەت و حکومەت و یاساکانی، هەنگاوێکی لە پێشترو باشترە لە جیگای دەسەڵاتی میلیشیایی و نەبوونی هیچ جۆرە یاسایەک...دیارە ئەمە بەو مانایە نییە بەرەی ئازادیخوازو پێشکەوتنخوازو چەپ و کۆمۆنیستەکان، هەوڵ و تێکۆشانی زۆرو رۆڵی بەکردەوەو ئامانجدارانە نەگێرن بۆئەوەی دەوڵەتێکی شارستانی و سەردەمی و یاساو ریسای پێشکەوتنخواز تیایدا جێگیر بێت و بەرێوەبردنی وڵات پشت بەستوو بێت بە دەسەڵاتی راستەوخۆی ئازادانەی جەماوەری... بەڵام راستی ئەوەیە، گوتاری ریفراندۆم لە ئیستادا کە گوتاری پارتییە، بۆ سەربەخۆیی نییە، بۆ پاشەکەوتکردنی ئاکامی ریفراندۆمە بۆ بەدەستەوەگرتنی بۆ سات و سەودا لەگەڵ بەغداو وڵاتانی ناوچەکەو، بۆ سازدانەوەی ناو ماڵی کورد!! و لەهەمووشیان گرنگتر، بۆ جڵەوکردنی نارەزایەتی و تورەیی جەماوەری ستەم دیدەی خەڵکی کوردستانە... ئەگەر ساڵی ٢٠٠٩ بزوتنەوەی گۆران توانی بزوتنەوەی نارەزایەتی خەلکی کوردستان جڵەو بکات و سواری شەپۆل و تورەیی لیوان لێوای جەماوەری بێت دژی دەسەڵات، ئەوا ئەمجارە پارتی دەیەوێت لە رێگای هێنانە مەیدانی پرسی ریفراندۆم و ئەنجامدانی ریفراندۆمدا، سواری شەپۆلی نارەزایەتی جەماوەری بێت و بۆ دەورەیەک پاشەکشە بە بزوتنەوەو تورەیی جەماوەری بکات. خەڵکی هۆشیارو پێشکەوتنخوازی کوردستان، دەبێ بە درێژەدانیان بە خەبات و خۆرێکخستن و خۆ جیاکردنەوەیەیان لە ئاسۆی بزوتنەوەی ناسیونالیستی کورد، ئەم پلانگیرییە پوچەڵ بکەنەوەو فریوی هاش و هۆشی ریفراندۆم نەخۆن و لە درێژی ئەو خەباتەشیاندا، بزوتنەوەیەکی فراوانی ملیۆنی لەخوارەوەی خەڵک بۆ ریفراندۆم و بۆ سەربەخۆیی کوردستان و پێکهێنانی وڵاتێکی سەربەخۆی سکیولاری غەیرە قەومی، وەرێبخەن...

مافی جیابوونەوە لەعێراق و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ لەرێگەی پرۆسەیەکی هەڵبژاردنی ئازادو گشتیەوە مافی بێ ئەم لاو ئەولای خەڵکی کوردستانە!

ریفراندۆم دەبێ بەچوونە دەرەوەی هەموو هێزە سەربازی و چەکداریەکان و زامنکردنی دەورەیەک لە هەڵسورانی ئازادانەی هەموو حزبە سیاسیەکانی کوردستان، بۆ ئاشناکردنی جەماوەری خەڵک بەبەرنامەو سیاسەت و بۆچوونی خۆیان لە ریفراندۆمەکەدا، ئەنجام بدرێت!

لە پاشەکەوتی موچەوە بۆ پاشەکەوتی ئاکامی ریفراندۆم...

نووسینی: عەبدوڵا مەحمود

لە دنیای هاوچەرخدا، هیچ هێزو حزب و دەسەڵات و وڵاتێک نادۆزینەوە، بە ئەندازەی دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد و حزبەکانی داهێنانی نامۆ بکەن... داهێنان نە بۆ خزمەتی هاوڵاتیان و پرسە گرنگەکانی خەڵکی کوردستان و گرتنە بەری ڕێگایەک کە لایەک لەخەڵکی ستەم دیدە و برسیکراو و قەرزدارکروا و بێئیرادەکراوی کوردستان بکات... هەموو داهێنانەکانیان، لە درێژەی سیاسەتی پاراستنی دەسەڵات و بێئیرادەکردنی خەڵکی کوردستان و بێ بەها کردنی، هەموو پرسە گرنگەکانی دنیای هاوچەرخە...

موچەی کارمەندان و موچەخۆران... کە لەهەموو شوێنێکی دنیادا، تەنها بەشێکە ناچیزە لە فرۆشتنی هێزی کار... ئەوا لەکوردستان ئەم موچەیە زۆر لەوەش کەمترە کە لەوڵاتانی تری دنیادا، دەدرێت بە فەرمانبەران و کرێکاران، لەزوربەی هەرەزۆری دنیادا، موچە بەپێی لانی کەمی بەڕیچوونی ژیان دادەنرێت... لەکوردستان دیاریکردنی موچە بەپێی مەزاجی دەسەڵات و بنەماڵەی حزبی بریاری لێدەدرێت و پیوادنگێک لە ئارادا نییە، تا بەلەبەرچاوگرتنی بازار و پێداویستی لانی کەمی بەڕیوەچوونی ژیانی هاوڵاتیان، بری موچە دیاری بکات و بەپێی چونە سەری نرخی کاڵاکان و چاوەروانیەکانی ئینسان و زۆر بوونی پێداویستیەکان موچە بەرز بکاتەوە... نەک هەر ئەوە بێ گویدانە هیچ پرانسیب و بێ لەبەچاوگرتنی ئاکامی هەنگاوی دژە ئینسانیان، موچەی زوربەی زۆری موچەخۆران و کارمەندانی کوردستانیان کردووە بە نیوەو چارەکە موچەو گوایە بەهۆی قەیرانی داراییەوە، موچەی هاوڵاتیان پاشەکەوت دەکات و دواتر بۆیان دەگێرێتەوە... ئەمە لە کاتێکدایە فرۆشتنی نەوت لرفەی دێت و خەڵکی کوردستان لەسەر دەریایەک لە نەوت و سامانی سروشتین... وە لەکاتێکدایە کە بەپێی چەندین سەرچاوەیی میدیایی داهاتی بەشێک لە بەرپرسانی هەردوو حزبی دەسەڵات بەدەست لە کوردستاندا، بە سەدان ملیۆن دۆلارە...

بەڵێ ئەم حزبانە لەژێر ناوی پاشەکەوتی موچەدا، و برینی موچەکان بۆ نیوەو کەمتریش دەستیان ناوەتە بینەقاقای هەرەزۆری خەڵکی کوردستان... دۆخێکیان لە برسێتی و هەژاری خولقاندووە، کە نمونەکەی لە دنیای هاوچەرخدا کەم وێنەیە...ئەوە لەپاڵ گرانی بازارو بێکاریی و نەبوونی سەرەتاییترین خزمەتگوزارییەکان.

وا ماوەیەکیشە شەیپوری وەرێخستنی ریفراندۆم لێدەدەن و بەتایبەتی پارتی رای گەیاندووە کە ئەمساڵ ریفراندۆم بۆ پرسی جیابوونەوەی کوردستان وەرێدەخەن... یەکێتی و زوربەی حزبەکانیتریش چونەتە پشتی ئەم بانگەشەیە... دیارە بەو هۆیەوە پرسی جیابوونەوەو خەونی پیکهاتنی دەوڵەت... خولیاو ویستێکی بەرینی جەماوەرییە، سەرئەنجام هەموو حزب و ڕێکخراوەکانی ناو خانەوادەی بۆرژوازی کورد" بە قەومی و دینییەوە" دەچنە پشتی... بەتایبەتیش لە ئێستادا کە مەسەلەی هەڵبژاردنەکان لەپێشە... پشتکردنە بانگەشەو نەخشەی ریفراندۆم بۆ هەموو حزبەکانی تر خۆکوژیی سیاسیە لە بەرامبەر بە پێداگری پارتی بۆ ریفراندۆم...

ئەوەی جێگای لێرامان و هەڵویستەیە، ئەوەیە کە پارتی ریفراندۆمی بۆ جیابوونەوە لەئێستادا ناوێت و دەیەوێت ئاکامی ریفراندۆم و دەنگی هاوڵاتیان، وەکو موچە پاشەکەوت بکات و وەکو دۆسیەیەکی تر... بەدەستیەوە دەگرێت بۆ ململانێی لەگەڵ ناوەند، بەتایبەتیش لە هەلومەرجی ئیستادا، کە شەر و کۆتاییهێنان بە توانایی سەربازی داعش لە کۆتاییدایە... ئەم مەسەلەیە کارت و هەولێکی لەپێشدا دارو و پێشگیرانەیە... بە سیاسەتەکانی عەبادی و ئامادەکارییە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئەو دۆسییەو فایلانەی بەهۆی شەری داعشەوە، هەڵپەسێردرابوون... لە پرسی پێشمەرگەوە بۆ سنور و ناوچە کیشەلەسەرەکان، لە مادەی ١٤٠ وە بۆ یاسای نەوت و غاز... لە مەسەلەی بودجەوە بۆ سەرژمیری و تادەگاتە ململانێ لەسەر پۆست و بەشداری سیاسی لە بەغدادا...

ڕاگەیاندنی ئەوەی کە ریفراندۆم مەرج نییە بۆ جیابوونەوە بێت...

گەورەترین سوکایەتییە بە دەنگی هاوڵاتیان و بەشداریان لە ریفراندۆمدا... ریفراندۆم پرانسیبی گەرانەوەیە بۆ رای خەڵکی تا پرسێک و مەسەلە و دۆسیەیەکی تایبەت، بەلایەکدا بخات و هاوڵاتیان تیایدا بەشیک بن لەو بریارەی کە دەیدەن... کەچی پارتی و حزبەکانی تر... دەیانەوێ ئەم پرانسیبەش بشێونن و بیکەنە پرسێکی حزبی و بۆ دەستکەوتی بزوتنەوەی ناسیونالیستی کورد، پێشیلکردنی ئیرادەی راستەوخۆی خەڵکی کوردستان... یانی دەیانەوێ ریفراندۆم بکەنە بەشیک لە پرۆسەی ساتوسەودا لەگەڵ بەغداد و دایبماڵن لە ناوەرۆکی واقعی خۆی... پارتی و حزبەکانی بۆرژوازی کورد دەیانەوێ ئاکامی ریفراندۆم، کە دەزانن بە بەڵێ زۆربە تەواو دەبێت بۆ جیابوونەوە... دەیانەوێ وەکو دۆسیەیەک بیبەن بۆ بەغدا و بلێین ئەمە ئاکامی ریفراندۆمەکەمانە... خەڵکی کوردستان بە دەنگی زوربەی رەها داوای جیابونەوە دەکەن... بەڵام ئێمە بەقسەیان ناکەین و ئێوە هەڵدەبژێرین... ئێوەش دەبێ لە بەرامبەر وەستانەوەی ئیمە بەرووی ئیرادەی زوربەی خەڵکی کوردستاندا، پاداشتمان بکەن.. هەمان دۆسیە دەبەن بۆ تورکیاو ئیرانیش... نیشانی دۆستە ئەوروپی و ئیدارەی ئەمریکای ئەدەن کە هێشتا یەکپارچەیی خاکی عێراق دەپارێزن و گوێ بە دەنگی خەڵکی کوردستان نادەن... و لە بەرامبەردا سواڵی سیاسی و دارایی دەخەنە بەردەمیان. پاشەکەوتی و موچە و ئیستاش نەخشە چنین بۆ پاشەکەوتی ئاکامی ریفراندۆم... بەمانای وێرانکردنی کوردستانە... لەرێگای پاشەکەوتی موچەوە، دۆخی ئابوری خەڵکی کوردسان و پرسی نانیان کردۆتە دیوەزمەی سەر ژیان و گوزەرانی خەڵکی کوردستان و دەیانەوێ بەمامەڵە بە پرسی خەڵکی کوردستانیشەوە، و بە پاشەکەوتی ئاکامی ریفراندۆم... پرسی خەڵکی کوردستان وەکو پرسێک کە دەبێ بەبەشداری خەڵکی کوردستان و بە هەندگرتنی ئیرادەی سیاسی و حقوقیان بە شوێنی شیاوی خۆی بگات و سەرئەنجام کوردستان لە عێراقی ئیسلامی و عروبی جیابێتەوە، دەوڵەتێکی سەربەخۆ پێک بێت... بکەنە بەردەبازێک بۆ قایمکردنی دەسەڵاتی خۆیان و کردنی بە کایەیەک بۆ سات و سەودا...

ئەم دەسەڵاتە... پرسی ئازادی لە ژێر ناوی مقدەساتە دینی و قەومی و کەلتوری و نیشتیمانی و نەتەوەیی و سەرکردەو رەمزەکان و ژێر پێخستوەو ژێر پێ دەخات... بە دزی و تاڵانی و برسیکردن و پاشەکەوتی موچە... پرسی نانی کردۆتە پرسی مانەوەی فیزیکی ژیان... پرسی ئایندەی خەڵکی کوردستان و سەربەخۆیش کە کیشەیەکی سیاسی و حقوقی و واقعی و میژووی و ناوچەیی ئەم سەردەمەیە، دەیانەوێت بیکەنە کاریکاتۆرو تەیریکی نامۆ... خەڵکی کوردستان پێویستە لەبەرامبەر بەم سیاسەتی برسیکردن و سەرکوتی ئازادی و کایە کردن بە پرسی خەڵکی کوردستان و ریفراندۆمەوە بە پلاتفۆرم و پاکیجی تایبەتەوە بێنە مەیدان و ئەم دەسەڵاتە لەرێگای تێکوشان بۆ پاکیجی خۆیان، لەسەر ژیان و گوزەرانی خۆیان وەلابنێن و وەڵامی کارسازو ئینسانی دروستی خۆیان بۆ هەرکام لە پرسی ئازادی و نان و دیاریکردنی ئایندەی سیاسی خەڵکی کوردستان و شیوازی بەرێوەبرنی کۆمەڵگا... بخەنە روو، دیارە ئەمەش بەبێ سنوربەندی رۆشن و هەمەلایەنە لەگەڵ ئاسۆی ناسیونالیزمی کورد... لەتوانادانییە.

پێویستە ئاسۆی سۆسیالیستی و کۆمۆنیستی و نەریتەکانی ئەم رەوتە لەخەبات لەدژی نیزامی سەرمایەداری ودەسەڵاتی پارێزەریان لەلایەن دەسەڵاتی بۆرژوازی کوردەوە، لێک هەڵپێکرێت و کۆتایی بەم دەسەڵاتە زاڵم و دیکتاتۆرو کۆنەپەرستە بهێنرێت. بەدەستەوە گرتن و کۆبونەوەو تیکۆشان لەدەوری " نان، ئازادی، جیابوونەوەو سەربەخۆیی، دەسەڵاتدارێتی شورایی" ئەو پرۆژە سیاسیەیە کە کۆمۆنیستەکان دەبێ پێشرەوایەتی بکەن، گومان هەڵنەگرە ئەمانە وەکو پاکیجێک ویستی زوربەی هەرەزۆری خەڵکی کوردستانەو دەبێ نەخشە ڕێگای جێبەجێکردنی، بۆ دابرێژرێت و رابەرایەتیەکی کارامە و لێبراوی کۆمۆنیستی ئەرکی بەسەرکەوتن گەیاندنی بخەنە ئەستۆی خۆیان... دیارە ئەمە بەرامبەرکێییەکی کۆمەڵایەتی و هەمەلایەنە لەگەڵ دەسەڵاتی بۆرژوازی کوردو حزبەکانی دەخوازێت. پێویستە بۆ ئەو نەبەردە ئامادەکاری پێویست بکرێت.

ئایاری ٢٠١٧

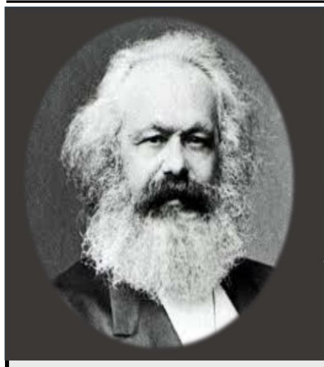

ئەمجارە یاری بە ڕاپەڕین نەکەن!

کارل مارکس
وەرگێرانی: ئەنوەر نوری

لە دەرس و تاقیکردنەوە میژووییەکاندا دەبینین: چارەنووسی هەر ڕاپەڕینێک -بە ڕاپەڕینەکانی ئێران و کوردستانەوە: (١٩٧٨) و (١٩٩١)- بەستراوە بە ئاستی (هۆشیاری کارگەران) و (خۆڕێکخستنیانەوە). بە بێ ئەو مەرجانە، ڕاپەڕین ڕادەستی (دژە شۆڕش) دەکرێت، هەروەک لە ئێران و عێراقدا بینیمان، چونکە ڕاپەڕینخوازان، ڕووبەڕووی هیزێکی عەسکەریی پڕ چەک و مەشقکراو دەبنەوە.

مارکس دەڵێت:

"برجوازیەت پرۆلیتاریای پاریسی ناچارکرد بە ڕاپەڕینی حوزەیران [١٨٤٨]، بەڵام ئەو بارودۆخە، خۆی بۆ خۆی، هەر لە پێشدا حوکمی تێشکانی دابوو بەسەر ڕاپەڕیندا. چونکە پێویستیی ڕاستەوخۆو هۆشیارانە نەبوو کە پاڵی بە پرۆلیتاریاوە نا بۆ ئەو کۆششە بۆ هەڵگێڕانەوەی برجوازیەت بە زەبروزەنگ، پێویستیش ناکات بڵێین لەبەر ئەوەی هێشتا پرۆلێتاریا لە توانایدا نەبوو بەو ئەرکە هەستێت .. پرۆلێتاریا، لەکاتێکا گۆڕەکەی خۆیی کردە لانکەی کۆماری برجوازی، ئەو کۆمارەیشی ناچار کرد ڕووخسارە ڕاستەقینەکەی ئاشکرا بکات؛ وەک دەوڵەتێک کە ئەرکە خوازراوەکەی سەروەرێتی سەرمایەو کۆیلایەتی کارە...
دوای ئەوەی پرۆلێتاریا بۆ ماوەیەک شانۆی جێهێشت، وە بە شێوەیەکی ڕەسمی دانی نا بە دکتاتۆریەتی برجوازیەتدا، ئەوکاتە دەبوایە توێژە ناوەندیەکانی کۆمەڵگای برجوازی – برجوازیەتی بچووک و جووتیاران- خۆیان ببەستایە بە پرۆلێتاریاوە بە باوەڕێکی بەهێزەوە ..
دواجاریش، تێشکانی ڕاپەڕینی حوزەیران .. ئەو نهێنیەی دەرخست کە پێویستە فەرەنسا ئاشتی بپارێزێت لەگەڵ دراوسێکانیدا، ئیتر هەرچەند بکەوێت لەسەری، بۆ ئەوەی توانای هەبێت بچێتە شەڕەوە لەگەڵ خەڵکی لەسەر زەویەکەی خۆی بەتایبەتی. ئا بەمە چەندان میللەتی ژێر چەپۆکی ڕووسیاو نەمساو بروسیا، دەستیان کرد بە خەبات لە پێناوی سەربەخۆیی نیشتمانیدا، بەڵام چارەنووسی ئەو شۆڕشە نیشتمانیانەیش لە هەمانکاتدا، بەسترابوون بە چارەنووسی شۆڕشی پرۆلێتاریەوە .. نە مەجەریەکان و نە پۆلۆنیەکان، وە نە ئیتالیەکانیش، ئازاد نابن مادام کارگەر کۆیلەیە!"
(مارکس، النضال الطبقي في فرنسا 1848 – 1850).

بۆپێشەوە
دەنگی سازش هەڵنەگرو سەکۆی راستبێژی و مەیدانێکی گرنگی ئێوە کرێکاران و زەحمەتکێشانە، لە پێناو دنیایەکی باشتردا. لەهەر جێگاو گۆشەیەکی ئەم دنیایەن لە پەیوەندی بەردوامدابن لەگەڵیدا...ئەدرەس ئیمێڵ و پێگەی بۆ پێشەوە..
bopeshawa@gmail.com
ماڵپەری بۆپێشەوە
www.bopehsawa.net

کۆیلەداری سێکسی و پاڵنەرەکانی

نووسینی: هەتاوی عەبدوڵاهی

سێکس فرۆشی دیاردەیەکی لە مێژینەی بازرگانییە کە لەسەر بنەمای بەکالاکردنی جەستەی _سیکسی ژنە، دەبێ بوترێ پێگەی ژێردەستەیی ژن لەبوارە جۆراوجۆرەکانی ئابوری، کۆمەلایەتی، سیاسی و کلتووری گرینگترین پاڵنەرەکانی ئەم دیاردەیەن. واتە هەر چەشنە هەڵسوکەوتێکی غەریزی مرۆڤی رەگەزی نێر بە کەڵک وەرگرتن لەم نیزامە گەندەڵە سەلمێنەری دیاردەی سێکس فرۆشیە. لەم رەفتارەدا مرۆڤی ژن ناچارە مل بۆ خواستە جنسیەکانی پیاو رابکێشی، واتە دوورە لەهەر چەشنە ئیرادەیەک کە لەسەر بنەمای مەیل و خواستی غەریزی سیکسی خۆیەوە پەیوەندی لەگەڵ رەگەزی بەرامبەری بگرێ، هەروەها دەربڕینێکی غەریزەی سێکسی رەگەزی نێرەو لە بەرامبەردا و بەهۆی ئەم پەیوەندیە سێکسیە یەک لایەنەوە، ژن سودی مادی دەبینێ. لێرەدا بەو راستیە دەگەین هۆکاری سەرەکی دیاردەی سێکس فرۆشی وقوربانی بوونی ژنان، ئابووریە. هەروەک لەسەرەتادا ئاماژەمان پێکرد لەبواری سایکۆلۆژییەوە تێک رووخانی کەسایەتی و کەرامەتی ئینسانی ژنە. لەم پەیوەندیە ناعادلانەیە سێکسی ژن وەک کالا دەکردرێ کە خاوەنەکەی رەگەزی کڕیاری بەرامبەریەتی و دەتوانین بڵێین دەستدرێژیەکی بە ئاشکرای پیاوە بۆسەر ژن کە بەهۆی پارەوە رەوا دەکرێ. دیاردەی سێکس فرۆشی دیاردەیەکی لەمێژینەیە کە بەپانتایی مێژوو، عەقڵیەتی چەواشەی پیاومەزنی لەبرەوپێدانی ڕۆڵی نەرێنی گێڕاوە. کەڵک وەرگرتنی بە زۆرەملی رەگەزی نێر لە سێکسی ژن بەپاڵنەرە جۆراوجۆرەکانی وەک پاوانخوازی بوارەکانی ژیانی ئابووری، کۆمەلایەتی، سیاسی و کلتووری بە دریژایی مێژووی مرۆڤایەتی بوونی بووە. ئەم دیاردەیە مێژووەکەی ئەوەندە کۆنە کە رەنگبێ تەمەنی هەزاران ساڵەی هەبێ کە بەداخەوە بەهۆی تێپەڕبوونی زەمەن و باوەرە مرۆڤ تەوەرەکانیش تەنانەت مرۆڤی پیشکەوتووش نەیتوانیوە ئەم دیاردە دزێوە لە ژیانی خۆی بسرێتەوە. راستیەکی حاشاهەڵنەگرە کە لەبارودۆخی هەنووکەییدا بازرگانەکانی سێکس فرۆشی بە هۆی تاقم و باندە نێودەوڵەتیەکانەوە بۆ پڕکردنی گیرفانی سەرمایەداران پەرە بە دیاردەی سێکس فرۆشی دەدەن کە نموونەی هەرە بەرچاویان هەناردەو وهاوردەی ژنان و کچان لە وڵاتانی جۆراوجۆر بە تایبەت رۆژهەڵاتی ناڤینە بەرەو ولاتانی رۆژئاوایی و سەرمایەداری. کۆمەڵناسان و شارەزایانی بواری زانستیی کۆمەڵناسی بە تایبەتی کۆمەڵناسانی پرسەکانی ژنان هۆکارەکانی سێکس فرۆشی بەزۆر بابەت و بواری کۆمەلایەتی ژیانی مرۆڤەوە گرێ دەدەن ،بەڵام دەبێ بلێن کە گرینگترین هۆکار و پاڵنەری سێکس فرۆشی پرسی ئابووری و مەودای بەرینی چینایەتی و سەربەخۆ نەبوونی ژنان و بەشداری نەکردنیان لە پرۆسەی بەرهەمهێنانە کە دیسان بەو ئاکامە دەگەین سیستمە گەندەڵ و سەرمایەدارەکان بە ئامانجەوە پەرە بە دیاردەی سێکس فرۆشی دەدەن. هۆکاری هەژاری کە پەیوەندی راستەوخۆی بە بواری ئابووری مرۆڤەوە هەیە و ژێرخانی هەموو پرسە کۆمەلایەتیەکانە، گرینگترین هۆکار و پاڵنەری دیاردەی سیکسفرۆشی ژنانە هەروەها ناتوانین نکۆلی لەوەش بکەین کە جیاوازییە بەرچاوەکانی چینایەتی پەرەپێدەری دیاردەی سێکسفرۆشین. لەناو کۆمەڵگە دواکەوتوو و نەریتی و ئایینسالارەکان سێکس فرۆشی بە چاوێکی سووک سەیری دەکرێ و کەسی سێکس فرۆش دەکەوێتە پەراوێزی کۆمەڵگەوە و کەسایەتی کۆمەلایەتی لێ زەوت دەکرێ. لە ناو ئەم جۆرە کۆمەڵگەیانەدا هەرگیز بە شوێن هۆکاردا ناگەرێن، بەڵکوو لە سەرکوتکردنی قوربانی بە هەر شێوەیەک کە بۆیان لوابێ دریغی ناکەن. کەسانی سێکس فرۆش کە ناچارن سێکس فرۆشی بکەن هەردەم دەکەونە پەراوێزەوە ئەوە لە حالێکدایە کە کڕیارانی سێکسی ژنان بەو روانگەوە سەیریان ناکرێ. لە ناو کۆمەڵگە رۆژئاواییەکان زۆر جار وەک پیشە سەیری ئەم دیاردەیە دەکەن، هەڵبەت ئەوە ئامانجی سەرمایەدارانی لە پشتەو دواتر بە وردی دەیدەینە بەر باس و لێکدانەوە. لەناو ئەم کۆمەڵگەیانەشدا کەسایەتی کۆمەلایەتی قوربانیان هەرچەند وەک کۆمەڵگە نەریتیەکان تێک نارۆخێندرێ، بەلام بە جۆرێکی دیکە روانینەکان هەر ئەو روانینەیە و سیستم بۆ خاشەبڕکردنی ئەم دیاردەیە هەنگاو هەڵناگرێ. کەسانی سێکس فرۆش لەناو کۆمەڵگە رۆژئاواییەکان بۆ پڕکردنی گیرفانی سەرمایەداران لە ژێر ناوی ئازادی تاکەکان وەک کۆیلەداری جنسی بە ئاشکرا لەناوەندە تیجاریەکانی سێکسفرۆشی کڕین و فرۆشیان پێدەکرێ و بەم پیشەوە مژوڵن. بەداخەوە ئێمە شایەتی ئەوەین کە رۆژانە کۆیلەداری نوێ واتە قاچاخی ئینسان بە پاڵپشتی ولاتانی سەرمایەداری و دەزگا ناوەندەکانیان بەرێوە دەچێ. زیاتر لە 80 لە سەدی قوربانیان، ژنان و کچانی وڵاتانی دواکەوتوون کە بە وادەو بەلێن و درۆ دەرفێندرێن و بۆ وڵاتانی رۆژئاوایی رادەگوازرێن، هەروەها دواتر لەناو ئەم بازنەدا کڕین و فرۆشیان پێ دەکرێ. زۆر جاریش بینراوە بنەماڵە کەم داهاتەکان بە هۆی هەژاری لەرادەبەدەر راستەوخۆ کچانی خۆیان دەفرۆشن. جیاواز لە دوو هۆکاری هەژاری و مەودای چینایەتی لەناو کۆمەڵگە ئیسلامیەکاندا ئەگەر هۆکاری کلتووریشی لێ زیاد بکرێ دەبینین کە رێژەیەکی بەرچاو لە قوربانیانی دیاردەی سێکس فرۆشی لەناو ئەم ولاتانەدا بوونیان هەیە و وەک هەناردەش بۆ رۆژئاوا بەرێ دەکرێن. کلتووری چەقبەستووی ئایینی، جیاواز لە هەموو هۆکارەکانی ئاماژە پێکراو، بەربەست بوونی ئازادی ژنان لە بوارەکانی ئازادی تاکەکەسیانەوە و رەچاوکردنی کۆمەڵێک نەریتی ئایینی وەک مارەبڕان و بەسترانەوەی بە زۆرەملێ ژن و پیاو بە ژیانی هاوسەرێتی بە شێوەیەکی نافەرمی و شاراوە دیاردەی سێکس فرۆشی پەرەی سەندووە. یاساگەلی پیاوسالاری ئیسلامی وەک مافی تەلاق کە بەتەنیا بۆ پیاو رەوا زانراوە ژن ناچار دەکا بە کۆمەڵێک بەربەستی ئایینی و کلتوریش کە بنەمای لە هەمان ئایینەوە سەرچاوە دەگرێ مل بۆ ژیانی زۆرە ملی لەگەڵ رەگەزی بەرامبەری بدات، کە یاساکان بە سەریدا دەسەپێنن. لە ئاکامی ئەم زۆرداریەش هەرچەندە بە شێوەی فەرمی رەوایی بە پەیوەندی هاوسەرێتی دەدرێ بەڵام لە راستیدا دەستدرێژی بە ئاشکرای رەگەزی پیاوە بۆ سەر ژن. لە کۆتاییدا دەبێ بڵێن، هۆکار و پاڵنەرەکانی وەک هەژاری، بێکاری، نەبوونی پشتیوانی کۆمەڵکە لە ژنان، نەبوونی پشتیوانی سیستم، روانگەی پیاومەزنی و مەودای چینایەتی لەپەرەپێدانی دیاردەی سێکس فرۆشی ڕۆڵی نەرێنی دەگێڕن و نەمانی ئەم دیاردەیە تەنیاوتەنیا بە نەمانی سیستمی سەرمایەداری مسۆگەر دەبێ.

کۆیلەیەتی سامان، ناوبانگ یان دەسەڵات!

نووسینی: کەریم کەریم

لەم جیهانەی کە ئێستا تێیدا دەژین پڕ بووە لەخەڵکی خوو گرتوو یاخود شێت و شەیدا بە سامان، ناوبانگ یان بەدەسەڵات بەتایبەتیش لەو هەرێمەی ئێمەدا کە پێی دەڵێن (کوردستان). دەسەڵاتی بۆرژوازی میلیشیای کوردستان چەندەی نیشانەکانی سەرکەوتن بەدەست بهێنن، ئەوەندەش زیاتر دەردەکەون و سەروەری و گەورەبوونی خۆیان نمایش دەکەن و پیشانی خەڵک دەدەن کە پێویستیان پێیەتی و هەزار و یەک منەت بەسەر سەری خەڵکەوە دەکەن بەبیانووی ئەوەی دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا خۆماڵی و کوردایەتییە و دەبێت هەموو خەڵکی کوردستان ئەم ئەزموونە مۆدێرن و دیموکراتییە وەکو بیلبیلەی چاوەکانمان بپارێزین لەدژی ناحەزان و دوژمنانی نەتەوەی کورد لەهەرێمی کوردستاندا. ئەو کەسانە بە غەیری چاوچنۆک، چڵێس، جاهیل، گەمژە، گەندەڵکار، زاڵم، زۆردار، خوێنمژ، فاشیست و دکتاتۆر هیچ ناوێکی تریان لێ نانێم کە لەژیانی ڕۆژانەی خۆیاندا هیچ شتێکیان نەبینیووە و نەچەشتووە. هەر یەکێک لە پیاوان و ئاغایەکانی دەسەڵاتی میلیشیای بۆرژوازی کوردستان هەر لەخوارەوە تاوەکو سەری سەرەوە دەبینین و هەستی پێدەکەین کە لەهەموو بنەما و یاسا و بەها ئەخلاقی و مرۆڤایەتییەکان دەستی خۆیان شوشتووە و دەستی خۆیان ناپارێزن لەهیچ کار و کردەوەیەکی دژی مرۆڤ و مرۆڤایەتی ئەگەر بەقازانج و سوود و بەرژوەندییەکانی ئەوان نەبێت. کەرەستە جیهانییەکانی خۆیان کردۆتە قیبلەیەکی نەگۆڕ و موتلەق هەر بەو ئاڕاستەیەدا دەڕوانن. ئەو کەسانە هەر لەچوارچێوەی بێ مێشک و گەمژەیی دەمێننەوە، بێ ئاگابوون و بێ ئاگاش دەبن لەوەی کە دەبنە کۆیلەیەکی بەردەوامی ئەو شتانەی کە بەدوایەوەن. سەرەڕای ئەوەش بەتالانبردن و دزی و بردنی قووتی نانی ناو دەمی خەڵکی کرێکار و هەژار و کەم دەرامەت کە بەئاشکرا و بەنهێنی دەوری شەرمەزاری و ڕیسوایی و بێ ئابڕوویی خۆیان لەبەرامبەر خەڵکدا نمایش دەکەن. نازانم ئێوە بەچ ڕووییەکەوە لەناو خەڵک دەردەکەون و چۆن شەرم و شوورەیی داتان ناگرێ هەتاوەکو ئێستا درێژە بە ژیانی نەفرەتی و نەعلەتی خۆتان داوە کە لەلایەن هەموو خەڵکەوە نەک هەر بێزاری و ناڕەزایی خۆیان دەردەبڕن، بەڵکو هەموو کاتێک نەفرەتی و نەعڵەتیتان لێ دەکرێت. بوون بەدەرد و بەڵا بەسەر سەری ئەم خەڵکە هەژار و خێر لەخۆنەدیووە. بوون بەڤایرۆسێکی زوڵم و زۆرداری هەمیشەیی لەناو هەناوی تەواوی خەڵکی کوردستاندا. کوا هەیبەت و قورسایی ئێوە کەهەمیشە تەبلیغاتی چەواشەکاری و فریودان و ریاکاری و ژەهراوی خۆتان دەرخواردی هاووڵاتیانی کوردستان دەدەن بەبیانووی ئەوەی لەهەرێمی کوردستاندا ئازادی و سیستەمی دیموکراتی بەرقەرارە و پیادە دەکرێت و هیچ کێشە و گرفتێکی ئەتۆی تێدا نییە؟ ئەگەر وایە و ئێوە ڕاست دەکەن بۆچی هەر کەسێک بەئاشکرا دەنگی بێزاری و ناڕەزایی خۆی بەرز بکاتەوە و لەبەرامبەر دەسەڵاتی میلیشیایی و بەربەرییەت و وەحشیگەری ئێوە بوەستێتەوە، ئەوا بەتوندترین و بەدڕندەترین شێوازی غەیرە ئینسانی و ئەخلاقی وەڵامی دەدرێتەوە و سەرکوت و سزا دەدرێت؟ بەجیا لەوەش زیاتر لەکار و کردەوەکانی ڕژێمی فاشیزمی بەعس ئاسا ڕەوانەی ژوورە تاریکەکانی زیندان دەکرێ و روبەڕووی جۆرەها ئازار و ئەشکەنجە دەبێتەوە و بێسەر و شوێن و تیرۆر دەکرێت. هەروەکو چۆن بینیمان دەنگە ناڕەزایەتییەکانی هاوڕێیان (نەزیر عومەر، بەکر عەلی(شاعیر)، شاپوور و قابیل، ڕؤوف ئاکرەیی، سۆرانی مامە حەمە، کاوە گەرمیانی و سەردەشت عوسمان و چەندەها لەهاوڕێیانی تێکۆشەر و شۆڕشگێر تر) بەئاشکرا و بەنهێنی سەرکوت کران و تیرۆر کران. بەڵام خەڵکی کوردستان بەگشتی و چینی کرێکاران و زەحمەتکێشان بەتایبەتی سۆز و بەڵێنیان بەهاوڕێیانی گیان بەختکردووی خۆیان داوە کەهەمیشە بەردەوام دەبن لەدرێژەپێدان بەکاروانی خەبات و تێکۆشان، بەئامادەبوون و بەشداری کردنیان لەهەر کار و کردەوەیەکی شۆڕشگێریدا بەمەبەستی گەیشتن بە ئازادی و یەکسانی و عەداڵەتی کۆمەڵایەتی و پێکهێنانی دونیایەکی باشتر بۆ سەرجەم چین و توێژەکانی خەڵکی هەرێمی کوردستان. جا لێرەدا زۆر بەئاشکرایی و ڕوونی بەدەنگی بەرز پێتان دەڵێین ئیتر بەسە. چۆن تاوەکو ئێستاکە ئێوەی ستەمکار و زۆردار توانا و بەرگەی ئەو هەموو بێ مافی و ناعەداڵەتی و شەرمەزاری و ڕیسواییەی خۆتان دەگرن؟ تاکەی درێژە بەکار و کردەوەی بەربەرییەت و وەحشیگەری خۆتان دەدەن و لەدژی داخوازی و داواکارییەکانی خەڵک دەوەستنەوە؟ ئیتر بەسە تاکەی ئێوە بەچاوی خۆتان نابینن و چاوەکانتان داخستووە و گوێ ناگرن و گوێیەکانی خۆتان کەڕ کردووە لەبەرامبەر دەنگی بێزاری و تووڕەیی و ناڕەزایی و نەفرەتی خەڵک؟ ئێوەش باش دەزانن و باش هەستی پێدەکەن کەدەسەڵاتێک لەسەر بنەمای گەندەڵکاری و زوڵم و زۆرداری و چەوساندنەوە و ناعەدالەتی دامەزرابێت، دەسەڵاتێک کە دوور بێت لەهەموو بنەما و بەهاییەکانی مرۆڤ و مرۆڤایەتی، ئەوا ئەو دەسەڵاتە هەتا سەر نەک هەر بۆ ئێوەی گەندەڵکار و ستەمکار و زۆردار نامێنێت، بەڵکو بۆ هیچ کەس و بزووتنەوە و لایەنێک بەردەوامی نابێت لەهەموو شوێن و کونجێکی ئەم جیهانەدا و ئەمرۆ یان بەیانی هەر دەبێت بەدەنگی بێزاری و تووڕەیی و بەدەست و بازووی شەپۆڵی جەماوەری ناڕەزایی و ڕاپەڕیوو بڕوخێنرێت و کۆتایی پێبهێنرێت. هەر وەکو چۆن لەڕابوردودا بینیمان سیستەمە یەک لەدوایەکەکانی دیکتاتۆر و فاشیستەکان کەوتنە ژێر چەپۆک و شەلاقی نەعرەتەی جەماوەری زوڵم لێکراو و شۆڕشگێرییەوە تائەبەدی دەور و دەسەڵاتیان لەسەر زەوی سڕانەوە و تاهەتا هەتایی خرانە ناو زبڵدانی مێژووییەوە..

پرسی ژن ؟

توندوتیژی دژ بەژنان، لە هەرەشەو سوکایەتیەوە بۆ لێدان و تیرۆرکردن، یان ناچارکردنی ژنان بە خۆکوژی، دیاردەیەکی شەرماوەری کۆمەڵگای کوردستانە... بەمەبەستی تاوتوێکردنی بنەماو هۆکارەسەرەکیەکانی توندوتیژی و ڕێگەگرتن و کۆتاییهێنان بەو دیاردەیە، بۆ پیشەوە، ئەم تەوەرە تایبەتییەی بۆ گفتوگۆکردن لەسەر ئەم پرسە کردۆتەوە، کە هەر جارە لەگەڵ یەکێک لە رابەران و هەڵسوراوانی بزوتنەوەی یەکسانیخوازی ژنان، سازی دەکات.

لەم ژمارەیەدا "بۆپێشەوە" بەهار مونزیر، دەدوێنێت:
سازدان و بەرپرسی گۆشە: نازەنین سالح

بۆپێشەوە: هۆکاری سەرەکی توندوتیژی دژ بەژنان لە کۆمەڵگای کوردستاندا، چییە؟

بەهار مونزیر: کۆمەڵگەیەکی دژ بە ژن! توونـدوتیژی دژ بە ژنان، لە کۆمەڵگەی کوردییدا، بۆچی؟ ئەگەر ئێمە باس لە توونـدوتیـژی دژ بە ژنـان بـکەن، لە کۆمەڵگەیەکی وەکو ئەم کۆمەڵگەیە؛ دەبێت بەراوردی جێگەو ڕیگای ژنان بکەین لەم کۆمەڵگەیە و لە کۆمەڵگەکانی تر. بەڵام دەبێت ئەوە لە پێشچاو بگرین، کە لە کۆمەڵگەی ڕۆژئاوادا، ژنان گەشتوون بە مافەکانی خۆیان، ئەمەش بە خەبات و هەوڵ و ماندووبون و چالاکی چەندین ڕێکخراو بوە، لەوێ ژنان خاوەن پێگەن ، ڕۆڵ و جێگەی خۆیانیان هەیە. هەرچی وڵاتانی ناوچەکەیە، کە لە کلتورو ،تەقالید و ئاییندا وەکو یەکن دۆخی ژنانیش خراپە. لەم وڵاتە، بە کوردستانیشەوە، چەندین دیاریدەی قێزەون دژ بە ژن، وەکو: (هاوسەرگیری پێش تەمەنی یاسایی، پلە دوو بینیی ژنان، فرەژنی، نەبوونی مافی پۆشین، ئیهانەو سوکایەتی "، و هتد). برەویان پێدراوە. لە دوای ڕاپەڕین، کە حیزبە کوردییەکان دەسەڵاتیان گرتە دەست، نەک هەر ئەو دیاریدە قێزەونانەی دژ بە ژنان بنەبڕنەکران، بەڵکو تۆختکرانەوە. لەژێر دەسەڵاتی ئەماندا چەندین ژن کوژرا بەناوی شەرەف و نامووسەوە، بکوژەکانیش بە ئازادانە دەسوڕینەوە حیزبەکانش داڵدەیان دەدان.

حیزبە کوردییەکان، ئەوەی گرنگ نەبوو بۆیان و بەلایدا نەچوون، هەمواری یاساکانی ڕژێم بوو، یان ئەگەر بەشێکیشی هەموار کرابیت، بە هەوڵ و خەباتی ژنان و پیاوانی پیشکەوتوی کۆمەڵگای کوردستان بوە، ئەو یاسایانەی کە هۆکارێکن بۆ توونـدوتیژی دژ بە ژنان و لەسەر بنەمای شەریعەتەوە دانروان، بەڵام گەر یاسای نوێ و سەردەمیانە جێی یاسا کۆنەکانی بگرتایەتەوە ئەوا دۆخی ژنیش بەم جۆرەی ئێستا نەدەبوو. ئەو ژنانەی بەهۆی مەترسی لەسەر ژیانیان هانایان بۆ شێڵتەرەکان دەبرد [هەمووان ئاگادارین، کە شێڵتەرەکان، بە فشاری چەندین ڕێکخراوی ژنان و کەسانیی مەدەنی دانران]، ئەو شێڵتەرانە ڕۆڵی باشیان بینی؛ بەڵام بەهۆی پشتگوێخستنی دامودەستگاکانی حکومەتەوە، ژنانێک کە پێویستیان بە داڵدەدانە متمانەیان بەم شێڵتەرانە نەبوو، (لە هەموو وڵاتێک گەر ژنان بزانن گیانیان پارێزاودەبێت ئەوە بەم ڕیژە زۆرە پەنا نابەنە بەر خۆکوشتن).

بڵاوبوونەوەی دید و تێڕوانینی کۆنەپەرستانە بەرامبەر بە ژن، لەم کۆمەڵگەیەدا بەردەوام لە گەشەکردندایە و، دەسەڵاتیش نەک خۆی ناکاتە خاوەنی بەڵکۆ برەوی پێدەدات ! پاڵپشتی لە گرووپە ئیسلامییە کۆنەپارێزەکان دەکات، لەبەرگی جیاجیادا؛ کە ڕۆژانە لە مینبەر و تی ڤی و کەناڵەکانی ترەوە ژەهر دەڕێژن و بەناوی مەلا و بانگخوازەوە ئەوەی ئیهانە بێت بە ژنی دەکەن و، مێشکی گەنجان (نەوەی داهاتوو)، دەشۆنەوە بە خورافە دژ بە ژن و، ڕق لێبونەوە لە ژن دەکەنە مێشکیانەوە بە پلە دووکردن و لاوازی ژنان کار لەسەر دەکەن، لەو قسە باوانەی ئەم ڕەوتە کۆنەخوازانە دەیڵێنەوە بەردەوام: (ناقیس عەقڵ و شەرەف و ناموسی کۆمەڵگەن و نابێت ژنان بە تەنها برۆنە دەرەوە و، لەگەڵ ڕەگەزی بەرامبەردا بە تەنها بن،... ئەمان چەند سووکایەتی تر). بێگومان بەم هەوڵە چرووپڕانەیان دەیانەوێت، کوردستان وەکو وڵاتانی خەلیج لێبکەن، هەر ئەوەشە کە فتوا کۆنەکانی ئەوێ و کتێبەکانیان لێرە وەردەگێڕن و، کتێبی(حەرامێتی شۆفێریکردنی ژنان)، گەواهیدەری ئەمەیە کە لە چەند هەفتەی پێشوودا بە شێوەیەکی بەرفراوان بڵاو بوویەوە لە بەرامبەردا ئازادیخوازان و کەسانی پێشکەوتو کەمپین لە دژی ئەم کتێبە بەرێخراو دەنگدانەوەی هەبوو..

بڵاوبوونەوەی دیدی دواکەوتوانە بەرامبەر بەژنان وەک کارگەیەک لەکۆمەلگەی کوردستاندا ڕۆژانە بەرهەم دەهێنێتەوە، هیچ کەسیک و دەزگایەک نەک لایان گرنگ نییە بەڵکو پاڵپشتیان لێدەکریت، لەلایەکی ترەوە بەهێزبوونی ڕەوتە ئیسلامیەکان لە بەرگی جیاوازدا، ئیهانە بە ژنان دەکەن. لە مزگەوت و قوتابخانە ئاینیەکان مێشکی گەنجان پڕدەکەن لەوەی کە ژنان ناقسن و ژنان پلە دوون و دەبێت پیاوان بەسەر سەریانەوە بیت. ژنان ئازاد نین لەوەی بچنە دەرەوە ئەگەر پرس بە هاوسەرو نێرینەکانی خێزان نەکەن. ژنان نابێت بچنە پارک، دەبێت خۆیان داپۆشن، ئەمانە پاڵپشتی ناوخۆی و دەرەکی لێدەکرێت، بۆیە ئەم دەنگە لە کوردستان ئێستا ڕەواجی هەیە، ئەم دەنگەیە ژیانی ڕۆژانەی ژنان بڕیار لەسەر دەدات... لەلایەکی ترەوە بزوتنەوەی یەکسانیخوازی لە کوردستاندا هێزی نییە، ڕیکخراو نییە، نەبوەتە ئەلتەرناتیڤیکی دیار و کارا، وە ژنانی لەدەور نییە، ئەمەش کاریگەری سەلبی داناوە، لە کاتێکدا لەسەرەتای نەوەدەکان ئەم بزوتنەوەیە کاری جدی لەسەر یەکسانی هەمەلایەنەی ژن و پیاو دەکرد و ڕوبەڕوو بوو لە بەرامبەر باڵی کۆنەپارێزان لە کوردستان و داوای یاسای یەکسانی ژن و پیاوی دەکرد، ئێستا ئەم بزوتنەوەیە لەکوردستان بە شێوەیەکی بەرچاو کاریگەری نەرێنی داناوە. ئەم بۆشاییە زۆرە لە مەیدانی ژناندا هەیە، دەتوانێت یەکێک بێت لەهۆکارە سەرەکیەکان بۆ وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارە، ئەم هەموو توندوتیژیە بۆچیٛ؟

بە باوەڕی من، هۆکارێکی تری توونـدوتیژی دژ بە ژن، ئەو شەڕەیە کە زلهێزەکانی دنیا لەم ناوچەیە دەیکەن و، خەڵکی ئەم ناوچەیە بوون بە قوربانی شەڕ وململانیکانیان. بە دڵنیاییەوە لەو قوربانییەی کە بەر خەڵکی سڤیلی ئەم ناوچەیە دەکەوێت، ژنان پشکی شێریان بەرکەوتووە. ئەو شەڕە، بوو بە هۆی هەڵتۆقینی چەندین گروپی تیرۆریستی نموونەکەیان وەک داعش و قەتڵ عامی خەڵکی سڤیل و دەستدرێژی و تۆقاندن ئەجەندا و پلانی ئەم گروپە بوو هەر لە سەرەتاوە. ئەم گروپە تیرۆریستییە، پاش داگیرکردنی چەندین، شاروشارۆچکە! دۆخی ژنان لەژێر سایەی ئەو گروپەدا لە تراژیدی بووندا بێوێنەیە. داگیرکردنی شەنگال و بە (سەبایە)کردنی ژنان و کچانی ئێزدی و کڕین و فرۆشتنیان لە بازاڕەکاندا، ترس و خۆفێکی زۆری لای ژنانی کوردستان و ناوچەکە دروست کرد بە چەندین ساڵ بزوتنەوەی ژنان و خەباتی چەند ساڵە و پرسەکانی ژنانی بۆ دواوە برد، هەر ئێستا هاوسەرگیری منداڵ و کڕین و فرۆشتن بە مرۆڤەوە لە کوردستان بوونی هەیە، کە پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە شەڕو ئاوارەبونەوە هەیە.

بۆپێشەوە:ڕێگاچارە چییەو دەبێ چ بکرێت، بۆ کۆتاییهێنان بەو ستەم و توندوتیژییەی، دژ بەژنان لە ئارادایە؟

بەهار مونزیر: چارەسەر چییە؟ بۆ کۆتاییهێنان بەم ستەم و توونـدوتیژییانە دژ بە ژنان؟ بە بۆچوونی من، وەکو پێویستمان بە بوونی بزووتنەوەیەکی یەکسانیخواز و ژنان هەیە، کە بتوانێت بەگژ تەواوی ئەو دیاردە کۆنانەدا بچێتەوە، کە هۆکاری سەرەکین بۆ توونـدوتیژی و کەشێک دەخوڵقێنن دژ بە ژن بێت. بۆئەوەی ڕێگربین لەوەی، کە هێزە کۆنەخوازەکان، تەواوی کۆمەڵگە بەو جۆرە لێنەکەن کە خۆیان دەیانەوێت، با فریا کەوین و ڕێگەیان نەدەین. ئەوەی وایکردووە، ئەم گروپانە دەرکەون، نەبوونی ئەو جۆرەیە لەجوڵانەوەی یەکسانیخوازو، ئەم گرووپە کۆنەخوازانەش لە مێژوودا هەر وابوون کە هەلپەرستن و لاوازی هەبێت ئەمان بۆی دەچن و دەیقۆزنەوە. دەبێت ڕێگە نەدەین، ئەو گروپانە وەکو ئەوەی خۆیان دەیانەوێت کۆمەڵگە بەرەو دواوە بەرن، کە زەرمەندی یەکەم ژنانە و وە ژنانە دەبێت باجەکەی بدات.

ڕێگاچارە لە ئێستادا بە باوەڕی من بەهێزبوونی بزوتنەوەی یەکسانیخوازی ژنانە کە دەتوانیت دیدی دواکەوتوانەی کۆمەلگە بگۆڕیت. دەتوانیت کار لەسەر گەنجان بکات و

گەنجان لەسەر دیدیکی مرۆڤ دۆستی و دوور لە توندوتیژی و جیاکاری پەروەردە بکات. خویندو وانەی تایبەت بە پرسی ژن ومافی یەکسان بخوێندرێت. منداڵی کچ و کور لەسەر بنەمای جیاکاری پەروەردە نەکرێن، بەڵکو هەر لە باخچەی ساوایانەوە لەسەر بنەمای یەکسانی پەروەردە بکرێن. بڵاوبوونەوەی ئەو دیدەی کە ژنان بەهێز بکات، ژن لە پلە دوویی دەربکیشێت و بزوتنەویەکی بەهێز دەتوانی ئەم قەتل عام و بێ حورمەتیە بە ژنان دەکرێت بیوەستێنێت.

بە باوەڕی من زۆرن ئەو ڕێگایانەی کە کاریان لەسەر بکریت بۆ باشکردنی ژیانی ژنان لە کوردستان، بەڵام یەکێکی تر لەخاڵە گرنگەکان ئەوەیە گرنگی بە ڕێکخراوەکانی ژنان بدرێت و ئاستی توانایان بۆ کارکردن لەسەر پرسەکانی ژنان بە هێز بکرێ و ئەم فشارە زۆرەی لەسەر ڕیکخراوەکان هەیە نەمێنێت بە ناوی جیاوازەو سوکاتی و ئیهانە بە چالاکاوانیان ژنان بە یاسا قەدەغە بکرێت، نەوەک هەر کەس و لایەنێک بە ئاسانی بتوانێت ئیهانە و سوکایەتی بە ژنان و چالاکوانانی بواری ژنان بکات. ئەوەی کە لێرەدا بەم پرسیارە کۆتایی پێ بهێنم، ئایا حکومەتی ئێستا کە دەسەلاتی هەیە دەتوانێت ئەمانە بکات؟ ئایا هیچ کات بۆی گرنگە ژنان ژیانیان باش بێت؟ یان دەبێت فشاری ناوخۆی و دەرەکی دروست ببێت کە هیچ بەهانەیەک یەکسان نەبێت بە بەردەوامی ئەم کوشتن و زۆری توندوتیژییە..

لە بۆپێشەوەوە

* بابەتەکانی بۆپێشەوە، جگە لە"گۆشەو تەوەرەی تایبەت" بەگشتی تەعبیر لەخەتی سیاسی و فکری و دونیابینی کۆمۆنیزمی مارکس و کۆمۆنیزمی کرێکاریی دەکات.
* بۆ پێشەوە، هیچ بابەتێک بڵاوناکاتەوە، کە پێشتر لەشوێن و کەناڵی بینراو وبیستراو و نووسراودا... بڵاوبوبێتەوە.
* بابەتی بڵاوبووەوە لە بۆپێشەوەدا، ئەوکاتە لەلایەن خاوەنەکەیەوە مافی بڵاوکردنەوەی هەیە، کە بۆپێشەوە بڵاوبوبێتەوە. راسپاردەی بۆپێشەوەیە، کە خاوەنی بابەتەکە ئاماژە بەناو ئەو ژمارەی بۆپێشەوە بدات، کە بابەتەکەی تیادا بڵاوبۆتەوە.
* درەنگ ناردنی بابەتەکان، لەکاتی راگەیەندراوی خۆیدا، شانسی بڵاوبونەوە لەدەست دەدات.
* ئەولەویەت بۆ بابەتی کورتە.

دوا کات بۆ ناردنی بابەتەکانتان بۆ ژمارەی ئاییندەی بۆپێشەوە28-6-2017

سەکۆی ئازاد

ئەم گۆشەیە تایبەتە بە گفتوگۆ لەگەڵ رابەران و هەڵسوراوانی بزوتنەوەی کرێکاری و نارەزایەتی جەماوەری، سەبارەت بەمەسەلەکانی خەباتی کرێکاریی و جەماوەری و کۆسپ و رێگریەکان و خاڵە بەهێزو لاوازەکانیان، هەلومەرجی ژیان و خەباتیان، ...تاد. ئەوەی لەم گۆشەیەدا بڵاودەکرێتەوە راوبۆچوونی بەشداربووەکانە و مەرج نییە لەگەڵ خەت و سیاسەتی بڵاوکراوەکەدا بێتەوە... لەم ژمارەیەدا گفتوگۆیەکمان لەگەڵ هاوڕێ "عوسمان زیندانی" سەرۆکی سەندیکای کرێکارانی بیناسازی سلێمانی و ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حزبی شیوعی کوردستان ئەنجامداوە، سەبارەت بە هەلومەرجی کرێکارانی بیناسازی و کێشەو گرفتەکانیان.

بۆپێشەوە: سەندیکای کرێکارانی بیناسازی چەند ساڵێکە دامەزراوە، دەتوانن جارێکی تر بە کورتی گرنگی ئەم رێکخراوە بخەنە روو؟

عوسمان زیندانی: سەندیکای کریکارانی بیناسازی لەمێژووی کۆنی شاری سلیمانیدا هەبووە لەسەردەستی چەند وەستاوکرێکاریک دامەزراوە، بەڵام لە دوای ڕاپەرینەوە بە فەرمی مۆڵەتی وەرگرتووەو کار دەکات. کرنکی ئەم سەندیکایە بۆ رێکخستنی بەشێکی زۆری ناو چینی کرێکارانە، کە کرێکارانی بیناسازی زۆرترین ژمارەی کرێکار پێکدەهێنن، ئەم ڕشتەیەی ناو چینی کرێکار گرفت و کێشەیان زۆر توش دەبێت بەحوکمی سروشتی قورسی زۆری کارکردنە کەیان بەتایبەتی ئەو بەشانە کە کرێکاری ڕۆژانەن پێویستی زۆریان بە رێکخستن هەیە.. کرێکار پێویستی بە رێکخستن و هوشیار کردنەوە و ئاراستەکردن هەیە، گرنگە سەندیکای تایبەت بەخۆیان هەبێت...

بۆپێشەوە: دەتوانن بە کورتی ئاماژە بەو کارانە بدەن کە رێکخراوەکەتان، لە خزمەت کرێکاران بەگشتی و کرێکارانیی بیناسازی بەتایبەتی ئەنجامی داوە؟

عوسمان زیندانی: یەکەمین کارێک کردبێتمان، هەڵبژاردنی لیژنەی سەندیکاییەکانە بۆ کرێکارانی رۆژانە لە سلێمانی و هەڵەبجەی شەهید و لەکارگەکانی چیمەنتۆی سەرچنار و تاسلوجەو بازیان و دروستکردن و دانانی نوێنەری کرێکاران بە ئیمزای کرێکاران خۆیان لە ژمارەیەکی زۆر لە کۆمپانیا سانەویەکانی ناو پرۆژەو کارگەکان... هاوکات سەردانی مەیدانی لیژنەکان و ناوەنەکانی کارو لێپرسینەوە لەهەلومەرجی کرێکاران و دیکۆمێنت کردنی روداوەکانی کارو سکاڵاتۆمار کردن لەسەر خاوەن کار لە ڕووداوەکانی کاردا و بڵاوکردنەوەی ڕووداوەکان بەمەبەستی هوشیارکردنەوە لەمەترسیەکانی شوێنی کارو سازدانی چەندین ۆرک شۆپ بۆ هوشیاری کرێکاران و ئەنجامدانی گردبوونەوەو خۆپیشاندان و مانگرتن و ئیمزا کۆکرنەوە لە پێناو ماف و داخوازییەکانی کرێکاراندا کە لە زۆریاندا سەرکەوتوبووین لە گێرانەوەی حەقدەستی کرێکار لەخاوەنکار بەملیۆنەها دینار لەماوەی چەند ساڵی رابردوودا...

بۆپێشەوە: سەرباری کاری ئیوە، بەڵام هێشتا دۆخی کرێکارانی بیناسازی زۆر خراپە، بەتایبەت قوربانیانی ئەم بەشە بەهۆی نائەمنی شوێنی کار و نەبوونی پیداویستی کارەوە، بەردەوامە، لاتان وایە دەبێ چ بکرێت، تا کرێکارانی بیناسازی لەهەلومەرجێکی باشتردا بێت؟

عوسمان زیندانی: راستە سەرباری هەوڵ و چالاکیەکانی ئێمە بەڵام رەوشی کرێکاران خراپە لە رووی بیکاری و سەلامەتی شوێنی کارەوە، بەهۆی گرنگی پێنەدانی حکومەت بە ژیانی کرێکاران و پانەندنەبوونی خاوەنکار بە رێنمایی و یاساکانەوە، چونکە ئەم حکومەتە حکومەتی سەرمایەداران و گروپی دەست رۆشتوی دەسەڵاتی هەرێمە، نەک حکومەتی خەڵک و کرێکاران. وە دەبێت کرێکاران زیاتر خۆیان رێکبخەن و هوشیارانەو بەیەک دەست و بەیەک گوتاری کرێکاریی و سەربەخۆیانە بێنە مەیدان بۆ مافەکانیان و کەڵک لەهەموو شێوازەکانی خەباتی سەندیکایی و دیموکراتی و مەدەنی و سیاسی وەربگرن و بەتایبەتی لەکاتی هەڵبژاردنەکاندا بزانن دەنگ بەکێ دەدەن و بەدەست و دەنگی خۆیان حکومەتێک دروست نەکەن کە دزی مافەکانیان بێت و گرنگی بەهوشیاری خۆیان بدەن بەتایبەت لەرووی یاسای کارو کاری سەندیکایی و خانەنشینی کرێکارانە و چونکە یاسا رێگەو چەکێکە بۆ داکۆکیکردن لە کرێکار و مافەکانی...

بۆپێشەوە: هاوکات لەگەڵ ئێوە، ریکخراوی کرێکارانی بیناسازی هەیە، پەیوەندیتان لەگەڵیان چۆنە؟ وەئایا جیاوازیتان چییە؟ بیرتان لەوە نەکردۆتەوە ببنە یەک رێکخراوەی کرێکارانی بیناسازی؟

عوسمان زیندانی: دەربارەی رێکخراوی بیناسازی پەیوەندییەکی ئاساییمان لەنێواندایە و ناوە ناوە کارو چالاکی هاوبەش دەکەین و ئێمە بڕوامان بەفرە رێکخراوەیی هەیە، بۆکرێکاران دەکرێت چەندین رێکخراوەی تریش هەبێت و کاری هاوبەش بکەن و دووربکەونەوە لە ململانیی یەکتر و لەسەنگەردابن بۆ رووبەرووبوونەوەی خاوەنکارو حکومەت تا مافەکانیان بپارێزن.

بۆپێشەوە: ئەگەر پەیامێکتان هەیە بفەرموون...

عوسمان زیندانی: دوا پەیامم ئەوەیە تا نیزامی سەرمایەداری مابێت، چەوساندنەوەی کرێکاران دەبێت. بۆیە دەبێت کرێکاران یەکبگرن وەکو مارکس دەڵێت: خەباتی سیاسی هاوشانی خەباتی سەندیکایی و پیشەیی بکەن، تا رزگاریان دەبێت بەیەکجاری لە چەوساندنەوەو بێمافی.

سوپاس بۆ ئێوە، من بۆخۆم لەباری دەروونیەوە زۆر ئارام و ئاسودە دەبم کاتێک کارێک بۆ کرێکار دەکەم و سەرکەوتوودەبم وەکو کارێکی سەرشانم ویژدانی خۆمی دەزانم.

ئەمەی دەیخوێنەوە، تەنها چەند بەشێکە لە بەیاننامەی فیدراسیۆن:

پەنابەران قوربانی دەستی جەنگ وتیرۆرو کاولکاری!

بەبۆنەی ڕۆژی جیهانی پەنابەرەوە

٢٠ حوزەیران ڕۆژی جیهانی پەنابەرانە، ئەمساڵ ئێمە سەرجەم ڕێکخراوەکانی داکۆکیکار لەمافەکانی پەنابەران وهەموو ئازادیخوازان وئینسان دۆستان بانگەواز دەکەین بۆ ڕاوەستانەوە بەرامبەر دۆخی ناهەمواری پەنابەران و ئەو هۆکارانەی ژیانی ئاوارەیی و پەنابەریتی بەسەر کۆمەڵگای بەشەریدا داسەپاندوە. دنیای ئەمرۆ کە لەنێوان کێشمەکێش وپێشبڕکێی ئینسانکوژی، دووبەرەی تیرۆریستی، "تیرۆریزمی نیو دەولەتی و تیرۆریزمی ئیسلامی دا ڕاگیراوە، ترس ودڵەڕاوکێی و نائارامی کردۆتە چەترێکی ڕەش بەسەر سەری کۆمەڵگای بەشەریەوە. ئەمرۆ ئەم دوو بەرە کۆنەپەرستە کە بەدڕندانەترین شێوە، بەخاتری گۆرینی هاوسەنگی هێز و پاوانخوازی دەسەڵات ودابەشکردنەوەی دونیاو بازارەکانی سەرمایەو سامان، لەچەندین لاوە جەنگ و ئاوارەیی، دەربەدەری ومالوێرانی ودەیان موسیبەتی تریان بەسەر ملیاردە ها ئینسانی کرێکارو زەحمەتکێشدا، داسەپاندووە. داڕوخانی شیرازەی مەدەنی دەیان کۆمەڵگا، هاوکات کردنی قوتابخانەو خەستەخانەو شەقام وئیستگای قیتاروریستورانت وشۆینی کاری ملیۆنەها ئینسان، بەمەیدانی جەنگ وکردەوەی تیرۆریستی وتەقاندنەوەی بۆمب، بەپێویست دیاردەی هەڵهاتن وئاوارەیی، پەنابەری ودەربەدەری، لەمەودایەکی فراواندا بەرهەمهێناوە و لەدرێژەی خۆیدا ملیونەها ئینسان وەک قوربانیانی ئەم هەلومەرجە ناچارکردوە بەگرتنەبەری ڕێگایپەنابەری... بەپێی ئاماری سەرۆکی دەزگای کۆچبەرانی نێو دەولەتی، ئەمساڵ ١٧٠٠ پەنابەر تەنها لەدەریایی سپی ناوەڕاستدا گیانیان لەدەستداوە ولە ماوەی تەنها ٥ مانگی ڕابردودا ٦٤ هەزار پەنابەر گەیشتۆتە سنورەکانی ولاتانی ئەوروپاو وە لە یەک ساڵی رابردودا زیاتر لە ٢٣٠ هەزار پەنابەر لەسنوری دەریایی ولاتەکانی ئەوروپا ناونوسکراون لەگەل ئەوەی هەریەک لەم ولاتانە سنورەکانی خۆیان بەرووی پەنابەراندا داخستوە و سوپای ئامادەکراو بۆ کۆنترۆڵکردنی سنورەکان ودورگەکان بڵاوە پێکراوە. کەچی لەلایەکیتریشەوە، ڕاگرتنی پەنابەران لەژێر خیوەت و خانووی پلاستیکی و هێشتنەوەیان لە جەنگەڵەکان وشۆێنەسەربازیەکاندا، تا پەیڕەویکردن لەسیاسەتی کەمپسازی، لێدان لەنیو کەمپەکان... هەموو ئەمانە مۆری ئابروچونێکی گەورە دەنێت بەنیو چاوانی دەسەڵاتداران و دەوڵەتە ئەوروپیەکانەوە. ئەو دەوڵەتانە کە چ بە سیاسەتە جەنگخوازانەکانیان و دەستگرتنی دەسەڵاتە کۆنەپەرستەکان بەشدارن لەو دۆخەی بۆ ئینسانەکانی ئەو کۆمەڵگایانە سازداوە. لەم لاشەوە سنورەکان بەڕووی ئەوانەی لەو دۆخە هەڵهاتوون دائەخەن و یاساکان بە دژیان ئەگۆڕن. بەمجۆرە سیاسەتەیان نیشانیان داوە کە هێندەی نوکە دەرزیەک ژیانی ئەو ئینسانانە گرنگی نییە بۆیان. هاوکاتیش دەسەڵاتدارانی ولاتە ئەوروپیەکان لەکاتێکدا قەیرانی پەنابەرانیان کردۆتە بەهانەیەک بۆ هەڕەشە لە بنەما سەرەکیەکانی یەکیتی ئەوروپا و یەک یەک خەریکن قەیرانی کوشندەی خۆیان دەخەنە پاڵ پەنابەران و گرەو لەسەر ئەوە دەکەن کامیان ڕێژەی پەنابەران وکۆچبەران کەم دەکەنەوەو سیاسەتی توندتر لەبەرامبەریاندا پەیرەوی لێدەکەن،...بەڵام کۆمەڵگای مرۆڤایەتی تەنها شاهیدی ئەمە نییە. لە کاتێکدا دەوڵەتە سەرمایەداریەکان ئەم سیاسەتە لە دژی پەنابەران پیادە دەکەن، خەڵکی ئازادیخواز و ئینساندۆست باوەشیان بۆ پەنابەران کردەوە و پێشوازیان لێ کردن. هەربۆیە هیزی سێیەم، یانی بەرەی ئازادیخوازی ومەدەنیەتی کۆمەڵگا، بەرەی دونیای شارستانیەت و ئینسانی، هیزی ملیونی چەپ وکرێکار ئەتوانی ئەو هیزە بێت هاوکێشەکە پێچەوانە بکاتەوە و کۆمەڵگا بەقازانجی گێرانەوەی ئەمنیەت و پێکەوە ژیان ڕێک بخاتەوە. کەوایە با لەڕۆژی جیهانی پەنابەردا، تەواوی هەوڵ وتێکوشانەکانمان یەکخەین لەدژی هێزەکانی هەردوو بەرەی تیرۆریستی، با بۆ کۆتایهینان بە دەخاڵەتی سەربازی وکاولکاری لە خۆرهەلاتی ناوەڕاست وڕاگرتنی سیاسەتی هاوکاریکردنی دەستە وتاقمی ئیسلامی وئینسان کوژ، پێ بنێینە مەیدانەوە. با لەپێناو بەرقەراکردنی ئازادی و خۆشگوزەرانی وئارامی کۆمەڵایەتی وسکولاریزم لە کۆمەڵگا ڕۆژهەڵاتیەکاندا، یەخەی ئەمریکاو ڕوسیا ودەوڵەتانی وردو درشتی ئەوروپا بگرین. هاوکات با لەڕۆژی جیهانی پەنابەراندا دەست بخەینە ناودەستی یەکترو بۆ گۆرینی یاساکانی پەنابەری لەووڵاتانی ئەوروپادا، بەقازانجی دابینکردنی ئەوپەڕی ئازادی و یەکسانی وخۆشبەختی و کۆتایهینان بە سیاسەتی جیاکاری، یەکگرتوانە تێ بکۆشێن ، با لە نێو ئەو دۆخە نالەبارەی جەنگ وتیرۆر وکاولکاری وئینسانکوژیەی ئێستادا، وێنەیەکی تر لەئینساندۆستی و هاوپشتی وهاوکاری و جموجۆڵی ئینساندۆستانە نیشان بدەین با بەهەڵگرتنی پەرچەمی دژی جیاکاری و هەڵاواردن وگێرانەوەی کۆمەڵگا بۆ ئارامی و لە گۆرنانی تیرۆرو تیرۆریزم کە دژی سروشتی ئینسان وکۆمەڵگای شارستانیتی ئەمرۆمانە. دەستی یەک بگرین

فیدراسیۆنی سەراسەری پەنابەرانی عێراقی ٢٠١٧/١٤/٦

NRT گۆشەی لەگەڵ

بەرنامەی دووجار بیر بکەرەوە به رنامەیەکی هەفتانەی کەناڵی ئێن ئارتی یە، کە هەرجارە بابەتێک هەڵدەبژێرێت و چەند کەسێک بانگهێشتی بەرنامەکە دەکەن... دیارە زۆر دەگمەن کەسانی چەپ و کۆمۆنیست، یان بێلایەن لەم بەرنامەیدا بەشداری دەکەن... بۆ پرکردنەوەی ئەو بۆشاییە، ئێمە لەهەر ژمارەیەکی بۆ پێشەوەدا، بەشداری لە تەوەرە گرنگەکانی بەرنامەکە دەکەین... تا کۆمەڵگا بە بۆچوون و دیدی تر ئاشنا بکەین...

لەم ژمارەیەدا وەڵام بە تەوەرەی هەردوو هەفتە دەدەینەوە.

ئەم گۆشەیە عەبدوڵا مەحمود دەینووسێت

تەوەرەی بەرنامەی ٥/٦/٢٠١٧

ئایا ڕێکەوتنی نێوان هەرێم و ڕۆسنەفتی روسی چی لەدۆخی ئابوری هەرێم دەگۆڕێت؟

کێشەی هەرێمی کوردستان، کێشەی نەبوونی یان کەمی پێداویستی ئابوری نییە. کیشەی کەمی و نەبوونی سەرەوت و سامان و داهات نییە. هەموو خەڵکی کوردستان و تەنانەت منالّی چاوکراوەی قوتابخانەیەکی سەرەتایش دەزانێت، کە کوردستان نەک بەشی پێنج و شەش ملیۆن ئینسان، بەڵکو بەشی چەند قاتی دانیشتوانی پێنج ملیۆنی و شەش ملیۆنی، سامانی جۆراو جۆری هەیە، لە سامانی سروشتی و وەکو نەوت و غازو قیر و چەو ولم و بەردو گەچەوە بیگرە، تا دەگاتە شوێنی شیاو بۆ کشتوکاڵ و ئاژەڵداری، و تا دەگات بەو هەموو خاڵە سنوریانەی لەگەڵ وڵاتانی ناوچەکە هەیەتی و وەکو سەرچاوەیەک بۆ گومرگکردنی کالای هاوردە و نێردراو، وە خاوەنی چەندین سەرچاوەی تری داهاتی ناوخۆیی وەکو داهاتی کارگەو کۆمپانیاکان، داهاتی ئاو و کارەباو رسومات و باج و... تا دەگات بە بازرگانی و تاد. ئەوەی کە وای کردووە سەرباری ئەو هەموو سەرچاوەی داهات و سامانە، خەڵکی توشی ئەو دۆخە مەینەتە بێت و بێکاری بێداد بکات، هەژاری ڕۆژ بەرەو ڕۆژ بەرەو هەڵکشان بچێت، خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتی و تەندروستی و تەفیهیەکان و خوێندو پەروەردە بەرەو کەم بوون و کەم بوونەوە داروخان بڕۆن. ئەوەیە کە دەسەڵاتێکی دزو تالانچی بنەماڵەیی و حزبی و میلیشیایی، دەستیان بەسەر هەموو ئەو سامان و داهاتەدا گرتووە، کە هی دانیشتوانی خەڵکی کوردستانە. تەنانەت وەکو رژێمە چنگ بەخوێن و دیکتاتۆرەکانی دنیاش ئامادە نین لەو داهاتە زۆرو زەبەندە، بەشێکی ناچیزیشی بدەن بەخەڵکی کوردستان و بۆ هاوڵاتیان سەرفی بکەن، بەڵکو لەپاڵ ئەو تاڵانییە ئاشکرایەدا، دەستیان خستۆتە گەروی کرێکاران و کارمەندان و موچەخۆران و موچەی کرینی هێزی کاریان، پێنادەن و کردویانەیە نیوەو چارەکە موچە. دزی و تالانییەکەیان بەشوێنیک گەیشتووە، کە موچەی کەم ئەندامان و تەنانەت ئەو قوربانیانەش نادەن کە لەبەرەکانی شەردا لەگەڵ داعش و پێشتر لەشەر لەگەڵ هێزەکانی بەعسدا، گیانیان لەدەستداوە، موچەی قوربانیانی چەکدارەکانی خۆیان، کە لەشەری ناوخۆ و دەسەڵاتیاندا، کوژران، نادەن. لەوەش واوەتر خەریکی هەرزانفرۆشکردنی چەندین خزمەتگوازی گشتین بە کەرتی تایبەت، کە هەرخۆیان یان کەسانی راسپێردراوی خۆیان، دەیانکڕنەوە.

بۆ زانینی ئەوەی ئەو هەموو داهاتە لە کوێیە، گەرانی زۆری ناوێت، راپۆتە هەواڵەکانی میدیا جیهانی و عەرەبی و بەدواداچوونە ناوخۆییەکان، ئاماری خەیاڵی لەسەروەت و سامانی بەرپرسانی حزب و بنەماڵەکان، بڵاودەکەنەوە. ریزە خانوو شوققەکان و بەنزینخانەو زەوییە چەند دۆنمییەکان، باخچەو کەژاوەی سەیارەکان، کارگەو کۆمپانیاکان، و بەڵێندەرایەتیەکان...تاد، بەڵگەی ئاشکران و هاواردەکەن کە گەروی لوشدانی داهاتی هاوڵاتیانی کوردستانن بۆ ئێستاو چەندین دەهەی داهاتوو بۆ خۆیان و وەچەکانیان.

ریکەوتنی پەنجا ساڵە لەگەڵ تورکیا کە چەندین ساڵە واژۆ کراوە، نەک سودی بۆ هاوڵاتیانی کوردستان و بۆ کۆمەڵگە نەبووە، بەڵکو کۆمەڵگەی بەرەو داتەپین برد، چاوەروانیەکانی دانیشتوانی هێنایە خوارەوە، برسێتی و بیکاری و هەژاری زۆرتری بەدوای خۆیدا هێنا.

ڕێکەوتنی نێوان هەرێم و ڕۆسنەفتی روسیش، لەدریژەی هەمان سیناریۆی برسیکردن و تالانیدا دەچێتە پێشەوە. چاوەروانی لەوەی کە ئەم ڕیکەوتننامەیە سود بەخەڵکی کوردستان بگەیەنێت، وەهمە. ئەگەر بریار بێت بەشێکی زۆر کەمیشی لەدەستی مافیا تالانچیەکانی کوردایەتی دەربێت و بگات بە کۆمەڵگەو هاوڵاتیان، تەنها بە گوشار و هاتنەمەیدانی جەماوەری مەیسەر دەبێت. دەسەڵاتی تالانچی کوردایەتی، هەموو ریکەوتننامەکان، هەموو بەڵێندەرایەتیە گرنگەکان، هەموو پرۆژەکان، تەنانەت هەموو نوژەنکردنەوەکان، لەچوارچیوەی درێژەدان بە تالانیەکی ئاشکرا و سیستماتیک، بە مەبەستی جێ پێی خۆ قایمکردنی زیاتر دەکات. درۆی شەری داعش و هاتنی ئاوارە بۆ کوردستان، وەکو پاساو بۆ دۆخی داروخانی ئابوری لەلایەن مافیاکانی کوردایەتیەوە، دەرخواری کۆمەڵگە دەدرێت. لەکاتیکدا هەردوو ئەم کەیسەش وەکو کەیسی سواڵ بۆتە هۆی سەرچاوەیەک بۆ دزی. بەناوی شەری داعشەوە کەم چەک و ئیمکانات، وەرنەگیراوە. لە ژێرناوی هاتنی ئاوارەی ناوچە شەرداگرەکان، کەم پارەو ئیمکانات نەهاتۆتە کوردستانەوە. لەکاتیکدا ئەمانە، وەکو پاساو بۆ دۆخی خراپی ژیان و گوزەرانی خەڵکی کوردستان بەکاردەهێنرێن، هەر ئەم کەیسانەش بوونەتە چوارچێوەیەک بۆ رەسمیەتدان بە دزیەکی تر... ئەوەی دۆخی ژیان و گوزەرانی هاوڵاتیانی وێران کردوە، نە هاتنی ئاوارەکانە و نەشەر لەگەڵ داعش، بەپێچەوانەوە هاتنی ئاوارەکان و شەر لەگەڵ داعشیش بۆتە نیعمەتیکی تر بۆ دەسەڵاتی تالانچی و مافیاکانی دەسەڵات. هەموو ریکەوتننامەیەکی نێوان هەرێم و هەر وڵات و لایەنێکی تر بۆ دەسەڵاتی کوردایەتی دەبێتە مایەی نیعەت و بۆ جەماوەری کرێکارو زەحمەتکیش دەبێتە، مەئسات. کۆتاییهینان بەو مەئساتە، دەرهێنانی داهاتی کۆمەڵگەیە لەدەستی دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی. تێکۆشانە بۆ گێرانەوەی داهاتی دزراوی خەڵکی کوردستان و سەرئەنجام و تورڕدانی ئەو دەسەڵاتەیە. ئەوە ئەو نەبەردەیە، کە هەموو رۆژ و کات و ساتێک بانگەوازی رابەرانی بزوتنەوەی کرێکاریی و جەماوەری و بزوتنەوە کۆمەڵایەتی و سیاسیە پێشکەوتنخوازو ئینسانییەکان دەکات، بۆ دەستپکردنی.

تەوەرەی بەرنامەی بەرواری ١٢/٦/٢٠١٧

ئایا ناکۆکییە سیاسیەکان کاریگەری لەسەر ئەنجامی ریفراندۆم دەبێت؟

دوو ئامانجی سەرەکی سازدانی ریفراندۆم لەکوردستاندا، بریتین لە سفرکردنەوە یان کەمکردنەوەی گرژی نێوان لایەنە سیاسیەکان، و خاوکردنەوەی تورەیی و نارەزایەتی جەماوەری بەدژی دەسەڵاتی دزو تالانچی و مافیایی دەسەڵاتدا. بێگومان گرژی و ناتەبایی قوڵی نێوان لایەنە سیاسیەکان کاریگەری بەرچاوی دەبێت لەسەر ریفراندۆم و ریژەی بەشداری و دەنگدانی هاوڵاتیان، بەڵام نابێ ئەو راستیە نادیدە بگرین، کە خودی پرسی سازدانی ریفراندۆم، وەکو پرسێکی هەستیاری سیاسی و خاوەن کاریگەر لەسەر تاکی دانیشتوانی هەرێمی کوردستان، دەتوانێت ئەو حزبە سیاسیە ناکۆکانە، لەژێر یەک چادردا کۆبکاتەوە. پارتی کە ئەندازیاری پرۆژە هێنان و گوتار جوڵاندن و تەکاندەری دۆسیەو فایلی پاکەتتیە، بەنەخشەوە دەست دەبات بۆ کەیسەکان و دۆسیەکان و ئەوەیش لەم راستایەدا بە دواوەیەتی خۆکۆکرنەوە و خۆنوێکردنەوەو قایمکردنی زۆرتری جێپێی سیاسی خۆیەتی لەهەریمی کوردستاندا، وەکو خاوەنی شەرعی هەریم و حزبی دایکی بزوتنەوەی کوردایەتی.

حزب و لایەنە سیاسیەکانی تری ناو خانەوادەی بۆرژوازی کورد، خاوەنی هیچ پرۆژەو ئەجندایەکی رۆشنی سیاسی و هەڵگری بەکردەوەی هیچ پرۆژەیەکی چارەنووساز، نین. وە لەسەر پرسە زۆر سەرەکی و بناغەیەکانی کۆمەڵگەی کوردستان، هیچ جیاوازییەکی سەرەکیان لەگەڵ پارتی نییە. نە لەسەر جۆری سیستەمی سیاسی لە کوردستان، نە لەپەیوەند بە ئایندەی سیاسی کوردستان، نە لەبەرامبەر سیاسەتی ئەمریکا و غەرب، نە لە پەیوەند بە مافی تاک و هاوڵاتیان، نە بەرامبەر بە پرسی دین و ژن... ئەمەش وای کردووە هەوڵ و جوڵەی چکە چکی رۆژانەی ئەم هێزانەش سەرئەنجام برژێتە گۆمی لیخنی نەخشەو ئەجندای پارتی.

بۆیەپرسی ریفراندۆم دەتوانێ، ئاشتبوونەوەی ناو ماڵی کورد!" حزبەکانی ناو خانەوادەی بۆرژوازی کورد" بۆ دەورەیەک بەسەمەر بگەیەنێت. بەتایبەتیش کە رۆشنە کێشەی نیوان حزبەکان، بەتایبەت کێشەی نیوان پارتی و حزبی گۆران، لەسەر پرسی حزبی و پۆست و داهات و بەشە، نەک لەسەر پرسەکانی کۆمەڵگەی کوردستان...

ئەگەر بزوتنەوەی گۆران، لە ململانیی خۆی لەسەر قوتی هاوڵاتیان و موچە، لەسەر ئازادییە سیاسییەکان، لەسەر بەرنامەیەکی تر بۆ ئایندەی سیاسی کوردستان، لەسەر مافە فەردی و مەدەنییەکانی هاوڵاتیان...تاد، لەگەڵ پارتی ناکۆکیەکانی قوڵ بوایەتەوە، دەیتوانی پارسەنگی هێز بە قازانجی خۆی بگۆرێت، بەڵام جەنگ لەسەر پۆستی سەرۆکی پەرلەمان، پەرلەمانێک کەهیچ توانستێکی یاسایی و حقوقی نییە و کارتۆنە، بەشوینێک ناگات. لەسەر دەرکردنی چەند وەزیرێک لە حکومەتێک، کە هەموو کەسێکی هوشیار دەزانیت حکومەت، دەستکەلای حزبی خاوە میلیشیاو پارەیە و لە دنیای واقعیدا، حکومەت هیچ نییە، ململانی لەسەری بێ ئایندەیە. جەنگی ئەحزبی سیاسی دەبێ لەسەر ئەجنداو پرۆژەو نەخشەو ریگا چارەی سیاسی و کۆمەڵایەتی جیاواز بێت. بۆیە بۆ ریفراندۆم هەموو ئامادە دەبن. کاراکردنەوەی پەرلەمان قورس نییە، بۆ راکێشانەوەی گۆران و رەواندنەوەی زویریەکەی، کەداواکانی زۆر سادەو حزبین، سادەیە.

ئامانجی دووەم کەهەولێکی زۆر بەنەخشەیە، خاوکردنەوەی تورەیی و نارەزایەتی جەماوەرییە لەسەرجەم دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی و سەرجەم ئەزمونی چارەکە سەدەی رابردوو. ریفراندۆم ئەو دۆسیەیە کە پارتی دەیەوێت بۆ ئەو مەبەستەش بەدەستیەوە بگرێت و هەموو حزبەکانی بۆرژوازی کوردیش بە قەومی و ئیسلامیەوە، لەسەری هاوران و پاراستنی ئەم ئەزموون و دەسەڵاتە کوردییە بۆیان هیڵی سورە. بۆیە لەراستای سەرکوتی هەر خواست و ویستێکی سیاسی جەماوەری کە دەسەڵات بکاتە نیشانە، هاودەست و هاودەنگ و هاوچارەنووسن.

ریفراندۆم بۆ ئەو ئامانجەی پارتی دەیەوێت، کە بەجیا لەم دووخاڵەی سەرەوە بە مەبەستی سات و سەودایە لەگەڵ بەغدا بۆ بەشداری سیاسی زیاتر و بەش پێبرانی داهات و بۆ سواڵی سیاسیە لەگەڵ وڵاتانی ناوچەکە و ئەمریکاو غەرب. بەهیچ شیوەیەک بۆ سەربەخۆیی و پێکهێنانی وڵاتێکی سەربەخۆ نییە. ئەم نیازەشیان نەشاردۆتەوە. دیارە ئەم نیازە نیازێکی چەپەڵە، بەدەستەوەگرتنی ئیرادەی هاوڵاتیانە بۆ مەسەلەیەکی تر. پێویستە ئەمە وەڵامی شۆرشگێرانەی پێ بدرێتەوە. ئەمەش ئەرکی بەرەیەکی فروانی جەماوەری پێشکەوتنخوازو چەپ و کۆمۆنیستییە، کە دەبێ بە پرۆژەی راشکاوانەی توردانی فیدرالیزمی قەومی و جیاکردنەوەی فەرمی کوردستان لە عێراقی عروبی و ئیسلامی وپیکهێنانی وڵاتێکی سەربەخۆ، لەرێگای ریفراندۆمێکی ئازادانەی ژێر چاوەدێری ناوەندە نێودەوڵەتیەکاندا بەرێوە بچێت، بێتە مەیدانەوە.

بڕیارنامە سەبارەت بە :

ڕێکخراوە جەماوەریەکانی چینی کرێکار شورا، سەندیکا

نووسینی : مەنسوری حیکمەت

بڕیارنامە سەبارەت بە :

ڕێکخراوە جەماوەریەکانی چینی کرێکار شورا، سەندیکا

لەبەر ئەوەی؛

١-ڕێکخراوە جەماوەرییە کرێکارییەکان،لەپاڵ ڕێکخراوە حیزبیەکانی چینی کرێکار، بناغەیەکی سەرەکین بۆ خەباتی چینایەتی کرێکاران، وە پێشرەوەی و سەرکەوتن لەو خەباتەدا بەبێ پێکهاتن وبەهێزبوونی ئەم ڕێکخراوانەو یەکگرتووبوونی بەرینی کۆمەڵایەتی چینی کرێکار لەو ڕێکخراوانەدا ئیمکانی نییە.

٢-چینی کرێکاری ئێران لە مێژووی خۆیدا لەڕێکخراوەی جەماوەری وئاشکراو ئیدامەکار مەحرووم بووەو نەبوونی ئەم ڕێکخراوانە ئێستاش یەکێک لە کەموکوڕییە سەرەکییەکانی خەباتی چینی کرێکارە لە دژی بۆرژوازی. پرۆلیتاریای ئێران بۆ دەخالەتکردنی کاریگەرتر لە ئالۆگۆڕە سیاسییە-کۆمەڵایەتییەکانی داهاتودا و بۆ بەدەستەوە گرتنی دەوری مێژوویی خۆی، دەبێ ئەم کەموکوڕییە لەنێو بەرێ.

٣-مەیل بەرەو ڕێکخراوبوون، داخوازو بۆچونێکە کە لەنێو کۆمەڵانی کرێکاردا دەتەنێتەوەو خەبات بۆ پێکهێنانی ئەم ڕێکخراوانەی خۆی لەدەورەی ڕابردودا لایەنێکی هەمیشەیی بزوتنەوەی کرێکاری بووە. جمهوری ئیسلامی بەردەوام ئەم خەبات وتێکۆشانەی سەرکوت کردوەو هێرشی کردوەتە سەر ئەم ڕێکخراوە جەماوەری و سەربەخۆ کرێکارییانە کە لە جەرگەی شۆڕش وساڵەکانی دواتردا پێکهاتبوون، وە لەبەریەک هەڵی وەشاندون.

٥-لەجەرگەی ئەم هەلومەرجەدا، جمهوری ئیسلامی هەوڵدەدات کە بەتەبلیغ بۆکردن وپێکهێنانی ڕێکخراوی زەردو کۆنەپەرستەکان لە کارخانەکان لەکارگاکان وشوێنەکانی بەرهەمهێنان، داخوازەکانی کرێکاران بەلاڕێدا بەرێ وبزوتنەوەی کرێکاری تەنگەبەر بکاتەوەو بیکێشێتە ژێر دەستی خۆی.

٦-زەخت وزۆری ڕژێمی ئیسلامی بۆ بزوتنەوەی کرێکاری، بوەتە هۆی بەهێزبوونی مەیل وبۆچونی خۆپاریزانەو سەندیکالیستی لە هەندێک کۆڕوکۆمەڵی کرێکاریدا وبەتایبەت لە ڕێکخراوە چەپییە گەلییەکاندا. جگە لەمە تەرەح و بۆچونی زەینی وناکردەیی وەک "سەندیکای نهێنی" کەنەک تەنیا ئیمکانات و پێویستییە واقیعییەکانی بزوتنەوەی کرێکاری لەبەرچاو ناگرین بەڵکو وەڵامی ئەوەش ناداتەوەکە کرێکارانی ئێران پێویستییان بەڕێکخراوەی جەماوەری و ئاشکرا هەیە، لەلایەن هەندێک گروپەوە هێنراوەتە گۆڕێ ئەم بۆچونە، ئەگەرچی لە نێو کرێکاراندا پێشوازێکی بەرینی لێ نەکراوە، بەڵام بەهەر ڕادەیەک پەرەبستێنی، دەبێتەمایەی ئالۆزبونی بیری کرێکاران و دەبێتە کۆسپێک لەسەر ڕێگای ڕێکخراوبوونی چینی کرێکار بەشێوەی جەماوەری. بە لەبەرچاوگرتنی ئەوخاڵانەی سەرەوە ئەو ئەرکە گرنگە دەکەوێتە سەرشانی کۆمۆنیستەکان کە پێشنیارو بۆچونی تایبەتی خۆیان بۆ ڕێکخستنی جەماوەری کرێکار بەڕونی ڕابگەیەنن.

ئەلف: خاڵە سەرەکیەکانی سیاسەتی ئێمە سیاسەتی کۆمۆنیستەکان بۆ ڕێکخستنی جەماوەری کرێکاران دەبێ لەسەر بناغەی ئەم خاڵانەی خوارەوە بێت:

١-خەباتی ئابوری کرێکاران لە ئێران، بەگشتی خاوەنی تایبەتمەندیەکی سەراسەرییەو لەچوارچێوەی ڕشتەیی واوەترە. بەشێوەیەکی بنەڕەتی تیکەڵ بوونی، سەرمایەکان لەڕشتە جۆراوجۆرەکانی بەرهەم هێناندا، خاوەندارێتی دەوڵەتی بەسەربەشی هەرەزۆری سەرمایە پیشەسازییەکاندا، دەوری ئابوری دەوڵەت وسیاسەتە دەوڵەتییەکان لە ڕێکخستنی پەیوەندی گشتی نێوان کارو سەرمایەدا. وەنزیکایەتی ئۆرگانیک و هەرچی زیاتر لێکهەڵپێکراوبوونی ویست وداخوازەکانی بەشە جۆراوجۆرەکانی چینی کرێکار، بووەتە هۆی ئەوەی کە داخوازیەکان وخەباتی کرێکاران لەهەر کارخانەیەک خاوەنی تایبەتمەندی وجێگاوشوێنێکی گشتی بێ و لەچوارچێوەی سنفی واوەتر بێ.

٢-لەم هەلومەرجەدا کە ڕێکخراوە کرێکارییەکان بۆ بەروپێشبردنی خەباتی ئابوری دەبێ پشت بەڕێکخراوی کارگەیی وناوچەیی ببەستن نەک بەڕێکخراوی سنفی و ڕشتەیی کرێکاران.

٣-ڕێکخراوە جەماوەرییەکان دەبێ بنەمای دەخالەتی هەرچی بەرینترو هەڵسوڕاوانەتری کۆمەڵانی کرێکار لە خەباتدا، وەپشت بەدیموکراسی وبەڕێوەچونی ئیرادەی ڕاستەوخۆی کرێکاران ببەستن. لە غەیری ئەم حاڵەتەدا بێگومان بورۆکراسی و بڕیاردان بەجیا لە ئیرادەی کۆمەڵانی کرێکار، لەناو ڕێکخراوە جەماوەرییەکان سەرهەڵدەداو خۆی دەبێتە کۆسپێک لەسەر ڕێگای بەرەپێشچوونی خەباتی کرێکاران.

٤-بزوتنەوەی کرێکاری ئێران، لەجەرگەی خەفەقاندا ولەهەلومەرجێکدا کە خەبات ومانگرتنی کرێکاران بەناچاری لەگەڵ دەوڵەت بەرەوڕوو دەبێ، بەرەو خەباتی سیاسی دەچێ و بۆ هیچ دەورەیەکی درێژخایەن لەئاستی ئابوریداو لە چوارچێوەی نیزام وقانون ویاسای مەوجوددا نامێنێتەوە، بەم بۆنەوە ڕێکخراوە جەماوەرییەکانی چینی کرێکار دەبێ دەبێ لەهەموو هەلومەرجێکدا توانای وەگەڕخستنی جەماوەری کرێکاریان هەبێت ولە چوارچێوەی قانونیەتی بۆرژوازییدا خۆیان نەبەستنەوە.

٥-ئەزمونی بزوتنەوەی کرێکاری لە دەورەی ڕابردوودا لەسەر واقیعیەتانەی سەرەوە تەئکیدی کردوە و شکڵی ڕێکخراوبونی گونجاو لەگەڵ ئەم واقیعیەتانەی دەست نیشان کردوە. ئەم شێوە ڕێکخراوبوونە، ڕێکخراوە شوراییەکانی چینی کرێکارە. لە سەردەمی شۆڕشدا بەشێکی بەرین لە تێکۆشەران و پێشڕەوانی بزوتنەوەی کرێکاری ڕویان کردە بزوتنەوەی شورایی و لە زۆر یەکەی بەرهەمهێناندا شورای کارگەو لە هەندێک ناوچە شورای ناوچەیی کرێکاران پێکهاتن ئەم بزوتنەوەیە بەهۆی سەرکوتی ٣٠خورداد و خەفەقانی دوایی ئەو دەورەیە لە چوارچێوەیەکی بەرتەسکتردا بەشکڵی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی درێژەی پێ دەدرا، وە ئێستایش داخوازی پێکهێنانی شورا مەیلێکی بەرین و گشتییە لە نێو کۆمەڵانی کرێکاردا.

بەلەبەر چاوگرتنی ئەم خاڵانەی سەرەوە، ئێمە ڕایدەگەیەنین:

١-دروشمی سەرەکی سیاسەتی گشتی حزبی کۆمۆنیستی ئێران لە بواری ڕێکخستنی جەماوەری کرێکاراندا بریتییە لە تەبلیغکردن و هەنگاو هەڵگرتن بۆ پێکهێنانی شورا کرێکارییەکان وڕێکخستنی شورایی چینی کرێکار.

٢-ئێمە ڕێکخراوی شورایی چینی کرێکار بەناوەندو میحوەری ڕێکخراوبوونی چینی کرێکار و پاڵپشتی باقی ڕێکخراوە جەماوەرییەکان دەزانین و بۆ پەیوەستکردنی باقی ڕێکخراوە کرێکارییەکان بەڕێکخراوی شورایی چینی کرێکارەوە، تێدەکۆشین.

٣-ڕێکخراوی شورایی، پێشڕەوترین شکڵی ڕێکخراوبوونی جەماوەری کرێکارانە و دەبێتە مایەی ڕێکخراوبوونی بەشی متمرکزو پێشڕەوی چینی کرێکار لە پیشەسازییەکان و یەکە گەورەکانی کاردا. لەم ڕوەوە ئێمە بۆ بەرپاکردنی بزوتنەوەیەکی جەماوەری و سەراسەری شورایی چینی کرێکار خەبات دەکەین، سەرەڕای ئەمە لە کارگە بچوکەکاندا وبەگشتی لەو بەشانەدا کەبەهۆی جێگاو شوێنی ئابوریان ژمارەیەکی کەمتر لەکرێکاران تییاندا کۆبونەتەوە. یەکێتی پیشەیی لە چاو یەکێتی شوێنی کار، دەبێتە هۆی ئەوەی کرێکاران بەرانبەر بە سەرمایەداران بەهێزو تواناتربن، کرێکاران بۆ پێکهێنانی یەکێتیە پێشەییەکان بانگەواز دەکەین و بۆ پێکهێنان خەبات دەکەین. ئێمە هەوڵ ئەدەین کە ڕێکخراو و یەکێتیەکانی ئەو بەشانە پەیوەندیەکی نزیک و پتەویان لەگەڵ بزوتنەوەی سەراسەری شورایی چینی کرێکار هەبێ.

ب:تایبەتمەندیەکانی شوراکانی کرێکاران:

تایبەتمەندیەکانی شوراکان و چۆنیەتی ڕێکخراوبوونی شورایی کرێکاران، کەدەبێ لە تەبلیغاتی ئێمەدا بەرچاو بگیرێن بریتن لە:

١-شوراکان لە خوارەوە پێکدێن و تایبەتمەندی سەرەکییان بریتییە لە دیموکراتیزم و بەڕێوەچوونی ئیرادەی ڕاستەوخۆی کۆمەڵانی کرێکار.

٢-شورا بریتییە لە کۆبونەوەی گشتی ڕێکخراو و شکڵ پێدراوی کرێکاران... لەهەر یەکەیەکی بەرهەمهێناندا. هەموو کرێکاران ئەندامی شورایی ئەو یەکەیەن وکۆبونەوەی گشتی کرێکاران، پەیکەرەو ئۆرگانی بڕیاردەری شورایە. کۆبونەوەی گشتی بۆ بەڕێوەبردنی بڕیارەکانی خۆی

بۆ لاپەرە ٩

هاوڕێیانی کرێکار! با بەکۆبوونەوە لەدەوری یەک و پێکهێنانی کۆڕوکۆمەڵە کرێکاریەکان..
تەواوی هەوڵ وتوانامان بخەیەنەگەر بۆ یەکگرتووکردنی ڕیزی هاوخەباتی و چینایەتیمان..
باڵەدژی هەژاری و نەداری وبۆباشکردنی ژیانمان بێینەمەیدانەوە!

بۆپێشەوە
FORWARD بڵاوکراوەیەکی سیاسی سۆشیالیستییە

دریژەی بڕیارنامە سەبارەت بە :
ڕێکخراوە جەماوەریەکانی چینی کرێکار شورا، سەندیکا

کەسانێک (وەک کۆمیتەی بەڕێوەبەر وە یا بەهەر ناوێکی تر) هەڵدەبژێرێ. ئەو کەسانە لە هەموو کۆبونەوەیەکی گشتیدا دەکرێ وەلابنرێن وە یا هەڵبژێردرێنەوە.

٣-لەکارخانە گەورەکان کە پێکهێنانی کۆبونەوەی گشتی هەموو کرێکاران مەیسەر نابێ، شورای کارخانە لە نوێنەرانی چەندین کۆبونەوەی گشتی بەشە جۆراوجۆرەکان پێک دێ.

٤-ڕێکخراوی سەراسەری شوراکان ڕێکخراوێکی هەرەمیە کە شورا فابریکیەکان، یەکەی بناغەیی ئەو ڕێکخراوەن لە ئاستی سەرەوەتر لە فابریکەکان، شورای نوێنەرانی فابریکەکان، شورای نوێنەرانی شورای کارخانە پێک دێ(و لەئاستی سەرەوەتریش هەربەم جۆرەیە).

٥-سیستمی شورایی بەمەعنای ئەوە نییە کە یەکێتیەکان وجودیان نەبێ و لەو شورایانەدا یەک نەگرن. ئەو بەشانە کە ئیتیحادیە شێوازێکی گونجاوە بۆ ڕێکخراوبونیان، دەتوانن لەئاستێکی دیاریکراودا نوێنەرانی خۆیان بنێرنە شوراکانی نوێنەرایەتی و بەم جۆرە ڕابگەیەنن کە سەر بەڕێکخراوی سەراسەری شوراکانن.

٦-سیستەمی شورایی ئەو ئیمکانەی هەیە کە چینی کرێکارو زەحمەتکێشان لەلایەنی ترداو لە شکڵ و قەوارەی کۆمەڵایەتی دیکەدا لەخۆی هەڵپێکێ شوراکانی دێهات وە یا شوراکانی سەربازان، دەتوانن لە ئاستێکی دیاریکراودا بەم بزوتنەوەیەوە پەیوەس بن. بزوتنەوەی هەرەوەزییە کرێکاریەکان... تاد، دەتوانن بەیەکەوە بە شەبەکەی شووراکانەوە پەیوەست بن.

ج:بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی:

وەک یەکەمین هەنگاو بۆ ڕێکخستنی شورایی کرێکاران و وەک ڕێگاچارەیەکی دەستبەجێ و دەم ودەست بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییە کە بەهۆی نەبونی ڕێکخراوە جەماوەرییە کرێکارییەکانەوە پێکهاتووە، حزبی کۆمۆنیست خوازیاری پێکهاتن وپەرەگرتنی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتییەکانی کرێکاران لەکارخانەکان و یەکەی بەرهەمهێنەرو ئابورییەکان پێکبهێنرێ، ئەو کۆبونەوە گشتیانە لێکهەڵپێکرێن و لەم ڕێگایەوە هەرچی خێراتر ئامرازێکی کاریگەری تەشکیلاتی و ڕابەرییەکی عەمەلی کەم تا زۆر سەراسەری بۆ خەباتی ڕۆژانەی کرێکاری پێکبهێنرێ.

بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی کەدەبێ بەتێکۆشانی وشیارانەی کرێکارانی کۆمۆنیست بەرپابکرێ، ئەولایەنە بەهێزەشی هەیە کە لەهەمان کاتدا کە یەکەمین هەنگاوە بۆ ڕێکخستنی شورا کرێکارییەکان، هەر ئێستا لەبەرئەوەی لە بزوتنەوەی کرێکاریدا زەمینەیەکی زۆرباشی هەیە دەتوانی بەخێرایی ئامانجەکانی خۆی وەدی بێنی واقیعییەتەکانی ئێستای بزوتنەوەی کرێکاری ئێران ڕاست و ڕەوابونی ئەم سیاسەتە بسەلمێنن.

١-واقیعیەتەکانی دەورەی ڕابردووی خەباتی کرێکاری بەڕونی ئەوە نیشان دەدەن کە هەر ئەمڕۆ کۆبونەوەی گشتی وەک ویست و داخوازێک لەنێو بزوتنەوەی کرێکاریدا جێگیر بووەو لەنێو کۆمەڵانی کریکاردا کۆبونەوەی گشتی دیاردەیەکی ناسراوە. لەدەورەی ڕابردودا کرێکاران بۆ بەرەوپێشبردنی خەباتی خۆیان و بەرەوپێشبردنی خەباتی خۆیان و بەرانبەر بە ڕێکخراوە زەردەکان و بەکردەوە زۆر جار کۆبونەوەکانی خۆیانیان تەنانەت لەژێر ناوی کۆبونەوەی گشتیدا بەڕێوە بردووە.

٢-هەر تەرحێک بۆ ڕێکخستنی کرێکاران بەشێوەی جەماوەری و ئاشکرا تەنیا کاتێک دەتوانێ کۆمەڵانی بەرینی کرێکار بگرێتە خۆی و بەڕێوەبچێ کە هەر ئەمڕۆ و لەهەموو هەنگاوێکی ڕەوتی بەرەوپێشچوونی بزوتنەوەکەدا وەڵامدەرەوەی نیازو پێویستییەکانی خەباتی ڕۆژانەی چینی کرێکار بێ، بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی لە شکڵی ئێستای خۆیدا نیشانی داوە کە ئەمەی لێ دەوەشێتەوە.

٣-بەپێی هەلومەرجی کۆمەڵایەتی سیاسی ئێران و تایبەتییەکانی بزوتنەوەی کرێکاری پێویستە هەر چەشنە ڕێکخستنی جەماوەری چینی کرێکار، یەکەم لە ئاستی محەلییەوە دەست پێ بکاو دووهەم، پشت بە ڕابەرانی محەلی بزوتنەوەی کرێکاری ببەستی و سێهەمیش، هەر لە ئێستاوە ڕێکخراوەیەکی جەماوەری بێ، کۆبونەوەی گشتی ئەم تایبەتییانەی هەیەو ئەم پێویستییانە بەباشی وەدی دێنێ.

حیزبی کۆمۆنیست و کرێکانی کۆمۆنیست و تێکۆشەر بەگشتی دەبێ لەسەر ئەساسی ئەم زەمینە گونجاوە ئەو بۆچونەی کرێکاران کە دەیانەوێ کۆبونەوەی گشتی بکەنە پاڵپشتی خەباتی ڕۆژانەی خۆیان، بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی وەک جوڵانەوەیەکی وشیارانەو ئامانجدارو بەرین لەنێو کرێکاراندا ڕیکبخەن و پەرەی پێبدەن. کرێکارانی کۆمۆنیست و تێکۆشەرانی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی ئەرکی سەر شانیانەکە:

١-ئیدەی لێهاتویی کۆبونەوەی گشتی وەک ئورگانێکی خەباتکارانەی کاریگەر و بناغەی شوراکرێکاریەکان، وە هەروەها ئاسۆی بەرینتری بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی لەنێو کرێکاران تەبلیغ بکەن و جێگیری بکەن و کرێکاران بانگەواز بکەن کە ببنە تێکۆشەرانی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی.

٢-لەهەر یەکەیەکی بەرهەمهێناندا کرێکاران بۆ پێکهێنانی کۆبونەوەی گشتی بانگەواز بکەن.

٣-بەردەوام هەوڵبدەن بۆئەوەی کۆبونەوەی گشتی بەشێوەی ڕێکخراو پێک بێ (جیاواز لەوەی کە نارەزایەتی ومانگرتن لە هەر یەکەیەکدا هەبێ یان نەبێ).

٤-کۆبونەوە گشتییەکان وەک وەک قسەکەری واقیعی بەڕەسمیەت بناسن.

٥-بەردەوام هەوڵ بدەن بۆئەوەی کۆبونەوە گشتییەکان لەگەڵ یەکتر پەیوەندی ئۆرگانیکیان هەبێ.

٦-لەبەستنی قەرارداد دەستەجەمعیەکاندا، لەچارەسەرکردنی ناکۆکیەکاندا و لەدەربڕینی بیروڕاو بڕیاردان لەسەر پێشنیارەکان و ئیقداماتی دەوڵەت هەرچی زیاتر کۆبونەوە گشتییەکان بخەنە گەڕ.

د: سەبارەت بە ئیتحادییە، بەلەبەرچاوگرتنی هۆی جۆراوجۆری وەک ئەوەکە ئیتحادییەکان لەبارەی مێژوویی و کردەییەوە لەپێکهێنانی یەکگرتوویی چینایەتی و لەڕابەریکردنی خەباتی چینایەتی و لەرابەریکردنی خەباتی کرێکاریدا مەحدودیەتیان هەیە، بزوتنەوەی ئیتحادیەیی بەدرێژایی مێژووی خۆی لەگەڵ سیاسەتی سۆشیال دیموکراتیک لێک هەڵپێکراون، ئیتحادیەکان بەرەو دوورکەوتنەوە لە دیموکراسی ڕاستەوخۆ دەچن و لەنێویاندا بۆرۆکراسییەکی بان سەری کرێکاران سەرهەڵدەدا، وە سەرئەنجام بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە لەهەلومەرجی ئێستای ئێراندا زەمینەی ماددی بۆ پێکهێنانی ئیتحادیە وجودی نییە، حیزبی کۆمۆنیست سیاسەتی گشتی حیزب بە پێکهێنانی ئیتحادیەکان نانێتە ناوەندی خەباتی خۆی بۆ پێکهێنانی ڕێکخراوە جەماوەرییەکان. سیاسەتی گشتی حیزب پێکهێنای شورا کرێکاریەکانە لەهەمان کاتدا ڕادەگەیەنین کە:

١-ئازادی بێقەیدوشەرتی پێکهێنانی ئیتحادیەی کرێکاری بەشێکە لەمافی مسۆگەری کرێکاران. بۆ پێکهێنانی هەرچەشنە ڕێکخراوەیەکی سنفی و سیاسی وە ئێمە لێبڕاوانە بەرگری لەم مافە دەکەین:

٢-لە هەوڵ و تێکۆشانی کرێکاران بۆ پێکهێنانی سەندیکا، پشتیوانی دەکەین و یارمەتیان دەدەین.

٣-لەیەکیتیەکرێکارییە سەربەخۆکاندا بەشداری دەکەین، بۆ هێزو توانا بەخشین بەڕێبەرایەتی کرێکارانی کۆمۆنیست لەنێویاندا تێدەکۆشین و لەنێو هەر ئیتحادیەیەکدا هەوڵ دەدەین بۆ یەکگرتووکردن وپتەوکردنی خەتی کۆمۆنیستی.

٤-بۆ نزیککردنەوەی هەرچی زیاتری یەکیەتییەکان لە قەوارەیەکی غەیر بوروکراتیک و بەتایبەت بۆئەوەی هەرچی زیاتر لەئاستی ناوچەییدا پشت بە کۆبونەوەی گشتی کرێکاران ببەستن، تێدەکۆشین.

٥-بەهەر ڕادەیەک کەسیاسەتی ئێمە بۆ پێکهێنانی شورا کرێکارییەکان و پەرەپێدانی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی وەک هەنگاوی یەکەم، لەگەڵ هەوڵ وتێکۆشانی کۆڕو کۆمەڵە کرێکارییەکان و جەرەیانە تێکۆشەرەکانی لایەنگری ئیتحادیە هاوجیهەت بێ (بۆنمونە پێکهێنانی کۆبونەوەی گشتییەکان کە هەندێک لە لایەنگرانی پێکهاتنی ئیتحادیە تەئید دەکەن) ئێمە ئامادەین لەگەڵ ئەو کۆڕوکۆمەڵ و جەرەیاناتە هاوکاری بکەین.

تایپ کردنەوەی کاوە عومەر

کرێکاران، زەحمەتکێشان، لایەنگرانی وشەو دەنگی ئازاد!

بڵاوکراوەی بۆپێشەوە، زمانی تیژ و پاراوی کۆمۆنیستی و ئازادیخوازی ئێوەیە، دەنگ و سەکۆی بزوتنەوەی نارەزایەتی سۆسیالیستیتانە، بەدژی نیزامی زاڵمانەی سەرمایەداری و سەکۆیەکی لێبراوە بۆ ڕوبەڕوبونەوەی فکر و راگەیاندنی دارزیوو فریوکارانەی بۆرژوازی و بزوتنەوەو رەوتە سیاسی و فکری و حزبییەکانی...بڵندگۆی بانگەوازی هاوچینەکانتانە بۆ هاوپشتی و هاوخەباتی، وە دەنگ و مینبەری راستەقینەی ئێوەیە لەدژی هەر زوڵم و ستەمێک کە لە کۆمەڵگای سەرمایەداری ئێستادا، بەرامبەر ئێوە دەکرێت... لەیەک وشەدا، بۆ پێشەوە، سەکۆیەک و مینبەرێکە لە بەرەی شۆرشی کۆمەڵایەتی چینی کرێکاردا، بۆ ژێروژوورکردنی دنیای زاڵمانەی سەرمایەداری و دامەزراندنی کۆمەڵگایەکی سۆسیالیستی...

بۆ ئەوەی بۆ پێشەوە، بتوانیت نەخشی چینایەتی و ئەرکی پێناسەکراوی خۆی سەرکەوتوانە بباتە پێشەوە، لە هەواڵی نارەزاییەکانتان، لە خۆپیشاندان و مانگرتن و خواستەکانتان، لە کێشەو گیروگرفتەکان و ڕێگریەکانی بەردەم خەبات و یەکگرتوویتان، بەردەوام ئاگاداری بکەن... ئەو هەواڵانەی حزب و بزوتنەوە و میدیای بۆرژوازی و سیبەریان، دەیانەوێ بەلاڕێ، یان پەردەپۆشی بکەن، ئێوە بە ئێمەی بگەیەنن... ئەو راستیانەی ئەوان پەردەپۆشی دەکەن، لە ڕێگای بۆپێشەوەوە، پەردەی لەسەر هەڵبماڵن... هەواڵی نائەمنی شوێنی کار و قوربانیانی، هەواڵی سەرکوت و دزی و تاڵانی دەسەڵات و کۆمپانیاکانیان، هەوڵی توندتیژی دژ بەژنان و قوربانیەکانیان، هەواڵی پێشێلکاری ئازادیە سیاسیەکان، ئازادی ڕۆژنامەگەری و ئازادی مافە فەردی و مەدەنیەکان... بە ئێمە بگەیەنن... بۆپێشەوە، دەنگی سازشهەڵنەگرو سەکۆی راستبیژی و مەیدانێکی گرنگی ئێوەیە، لە پێناو دنیایەکی باشتردا. لەهەر جێگاو گۆشەیەکی ئەم دنیایەن لەپەیوەندی بەردوامدابن لەگەڵیدا...ئەدرەس ئیمێڵ و پێگەی بۆ پێشەوەیە.. bopeshawa@gmail.com / ماڵپەری بۆپێشەوە / www.bopehsawa.net

دوا لاپەڕە

ژمارە (6) 15/6/2017

بۆپێشەوە
FORWARD
Forward

سەرنووسەر: عەبدوڵا مەحمود

ڕاوێژکاری سەرنووسەر: ڕێبوار ئەحمەد

نووسەرانی ئەم ژمارەیە:
هەتاو عەبدوڵاهی، عەبدوڵا مەحمود، کەریم کەریم، بەهار مونزیر، ئەنوەر نوری، مەنسوری حیکمەت

پەیوەندی ڕاستەوخۆ بە سەرنووسەرەوە:
مۆبایل: 0046737403392

بۆناردنی بابەت و پەیوەندی:
bopeshawa@gmail.com
بۆ پەیوەندی بەسەر نووسەرەوە:
abdulla.mahmud@gmail.com
بۆ خویندنەوەی بابەت و وتارەکانی بۆ پێشەوە سەردانی سایتی بۆ پێشەوە بکەن:

دواستوون

ڕێز لە شکۆی کەم ئەندامان بگرن!

کەم ئەندامان یان ئەو کەسانەی خاوەن پێداویستی تایبەتن... ژمارەیەکی یەکجار زۆرن لە کوردستاندا. ئەم ئینسانانە یان زگماک و لەگەڵ لەدایک بوونیان، یان بەهۆکاری روداوی سەیارەو کەوتن، یان بەهۆی برینداربوون و بەشداریان لە بەرەکانی جەنگدا، کەم ئەندام بوون. ئەو ئینسانانە بەهەموو پێوەرێک پێویستیان بە ڕیزو هاوکاری تایبەت هەیە. پێویستیان بە ئیمکاناتی گونجاو هەیە بۆ ئەوەی بتوانن کارەکانی خۆیان راپەڕێنن، پێویستان بەچاودێری بەردەوامی پزیشک و دەرمان هەیە، پێویستیان بە کەرەستەو ئامرازی تایبەتی هاتوچۆو شوێنی تایبەتی بۆ سەرگەرمی و حەوانەوەو شوێن و خانووی شیاو بۆ ژیان کردن هەیە، کە هەلومەج و دۆخی تایبەتی کەم ئەندامان لەبەرچاو بگرێت... وە بۆ زۆریان پێویستە کار دابین بکرێت کە لەگەڵ جەستەو توانایی ئەوان بگونجێت.

گرتنە ئەستۆی هەموو پێداویستیەکانی کەم ئەندامان یان خاوەن پێداویستییە تایبەتییەکان، ئەرکی دەسەڵاتە. هاوکات پێویستە لەلایەن کۆمەڵگەوە بە چاوی ڕێزەوە لێیان بروانرێت.

ئەوەی کە دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا، شانی خۆی خاڵی کردۆتەوە لەبەرامبەر بەو ئینسانانەو لەوەش واوەتر جەرائەتی ئەوەیان بەخۆیان داوە، موچەی ئەم توێژە بەرینە ببرن و بیکەنە نیوە، تاوانیکە و لێخۆشبوونی نییە. لەهەموو وڵاتێکی سەر ئەم گۆی زەویەدا، ئەگەر کەمترین ڕێز بۆ ئینسان هەبێت، ئەوا بە چاوی ڕێزەوە دەوڵەت و دام دەزگا حکومیەکان، مامەڵە لەگەڵ ئەم توێژە دەکەن و پێدوایستیە ژیاری و تەندروستیەکانیان بۆدابین دەکرێت و کۆمەڵگەش بە چاوی ڕیزەوە لێیان دەروانێت.

سپاردنی ژیان و گوزەرانی ئەم ئینسانانە بە کۆمەکی سەرمایەدارو خاوەن کۆمپانیاکان، کارێکی قێزەون و سوکایەتیەکی ئاشکرایە بە خاوەن پێداویستیە تایبەتیەکان. ئەو ئینسانانە وەکو هەموو تاکیکی تری کۆمەڵگە، خاوەنی ڕێزو شکۆ و کەسایەتی تایبەت بەخۆیانن و نابێ ڕێگە بدرێت وەکو سواڵکەر مامەڵەیان لەگەڵ بکرێت و ناچار بەوە بکرێن دەست لەچەند سەرمایەدارو خاوەن کۆمپانیایەک پان بکەنەوە بۆ بەڕێوەچوونی ژیان و گوزەرانیان.

شەرمە لەکۆمەڵگەیەکدا، لرفەی نەوت بێت و ڕۆژانە ملیۆنێک بەرمیل نەوت بفرۆشرێت، خاوەنی سامانێکی سروشتی زۆر بێت، بەڵام ئینسان نەبوو و هەژار بێت و لەناو ئەوانەشدا، خاوەن پێداویستیە تایبەتییەکان هەژارو موحتاجی سەرەتاییترین پێداویستی تەندروستی و شوێنی ژیان و پێداویستیە تایبەتیەکانیان بن.

گۆرانیەکانم...

هۆنراوەی کارل مارکس

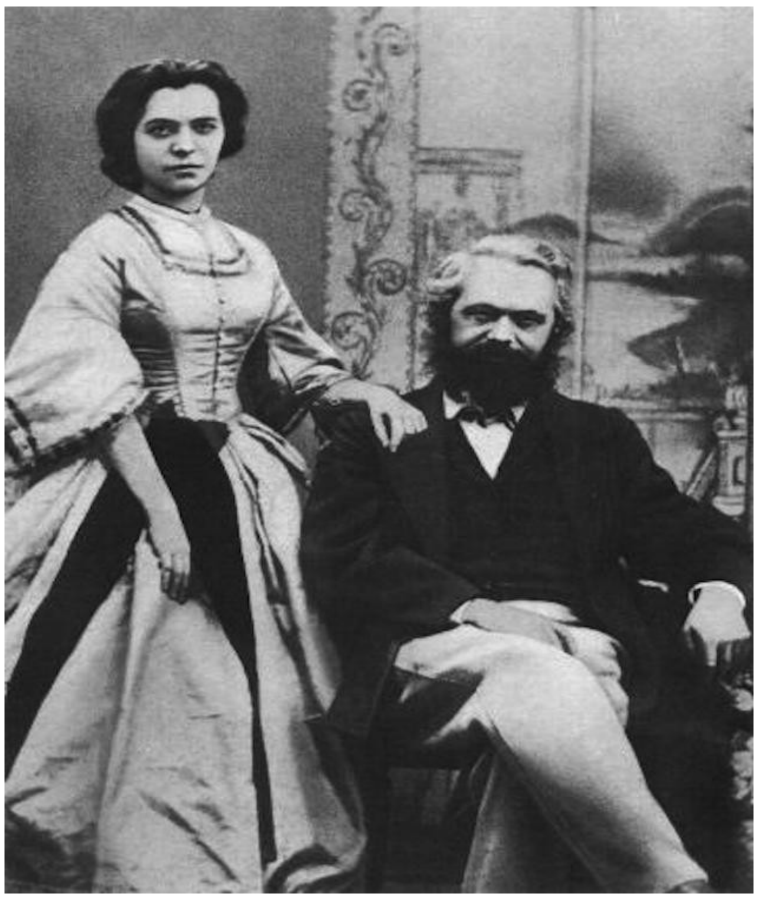

گۆرانیەکانم
مافوری ئەشق
لەبەر پێت ڕادەخەن
بڵێسەی سەرکێشی هەستم
ڕۆح دێنێتە جۆش و خرۆش
دەقووبوڵیان کە. دەقووبوڵیان کە.
هەنگینێ دەزانی
کە دەنگ دانەوەی گۆرانیەکانم
سینەت لێوان لێوی تاسەدەکەن
دڵت لە جۆلانەی بێ وەستان دەخەن
دەنگ دانەوەیان لە ڕێی دورەوە
کە بەپێی ناز و غرور شێلاوتە
بەرەو خۆم دەگەڕێنەوە.
ئەو دەمە ئازایانەتر دەجەنگم
بێ پەرواتر هەڵمەت دەبەم
دەنگدانەوەی گۆرانیم زوڵاڵتر و ئازادتر
ئاوازم بڵندتر دەبێ
لە خۆشیا دەگری
هەموو ناوبانگێکی ئەم جیهانە
هەموو ناوبانگێکی ئەم سەرزەمین و زەمانە
دێنیتە لەرزە و هەموو بەشادیەوە
دەچنە پێشوازی،
بێ باکم
ئەو تیشکی نیگایەت کە
هاڵاوێکی گەرمە و دڵت دادەپۆشێ
ئەوەی کە دوو مرۆڤی ئاشق دەخاتە
گریان

ئاوازێکە لە چاوانی منەوە هەڵدەستێ
******
گەر بتوانم بە ئارەزووە گەورەکەم بگەم
پاداشتی خۆ بەدەستبێنم
کە بە سۆز و گودازی خۆ، ڕامتبکەم
هەموو بیرەکانم ئاشقزەدە
بەسەر ئاهەنگێکی گەورەدا تۆودەکەم
لە سەرەمەرگدا هەست بە قارەمانێتی
دەکەم
******
دەبێ ئەم کاغەزانە بەرەو تۆ هەڵفڕن
و
بەدڵە لەرزێوە لێت نزیکببنەوە
دەردی جودایی و ترس باڵی بەسەرما
کێشاوە و
خەونەکانم لە بێهودەییدا دێن و دەچن،
زاتی ئەوەم نیە بگەمە بەرزترین شت،
بەڵام بەم زووانە بە ئازارترین شت
کۆتاییدێ
وەختێ لە سەفەری دووری تاسەی پڕ
بەها
گەڕامەوە
ئەی یاری نازەنینم
لە هەمێزت دەگرم
بەغرورەوە
بەسینەمەوە دەتقەرسێنم
هەنگینێ بوومەلەرزەی بیرچوونەوە
دەکەوێتە بوونم

بمبەخشە
کە بێ پەردە ئیعتراف دەکەم
کڵپەی سەرکێشی ڕۆحم ناشارمەوە و
لێوی ئاوازگوتنم بە ئاگری ئەو
دەسوتێنم
ئایا دەشێت مرۆڤ لە خۆی جیاببێتەوە؟
خامۆش و خەمبار لەناوخۆیدا
هەڵکورمێ؟
ئایا دەکرێ بە درۆ
خۆ ناوبنێم ئاوازخوان؟
ئایا دەشێت تۆ ببینرێ و
خۆشتنەوێ؟
بە هەموو سەرکێشیەکانی ڕۆحمەوە

لە عەزمەتی سێبەری تۆدا
توامەوە.
ئاخ جگە لە فرمێسکی چاو
چ شتێکی دی شکنابەم و
تەنیا هێندەم لە تۆ گەرەکە
گوێ لە گۆرانیەکەم بگری و
بیرڕێنیتەوە و
ئەو کاتە
دەشێت گۆرانیەکەم
خۆی بە نەبوون بسپێرێ.

بەسوپاسەوە لە واڵی هاوڕێ عەزیز شەریف وەرگیراوە

توندوتیژی بەردەوام خەڵکی چەمچەماڵی هەراسان کردووە!

بەپێی چەندین سەرچاوە، دۆخی شاری چەمچەمال لەباری ئارامیەوە، مەترسیدارە... تەقەکردنی بێ هۆکار و تەقەکردن لەماڵان، بەبەرگی هیزەکانی ئاسایشەوە چوونە سەرماڵان و دزی و تاڵانیکردنیان، لرفەلرفی سەیارەی جام رەش، ناونوسکردنی لاوان و تازە لاوان بۆ بوون بەحەشدی شەعبی، زۆری کێشەی کۆمەڵایەتی و دەستبردن بۆ چەک بۆ یەکلاییکردنەوەیان و تەنانەت رومانە فڕیدان بۆماڵان، توندوتیژی خێزانی و ...تاد، خەڵکی چەمچەماڵی لە دڵەراوکیدا راگرتووە... زوربەی زۆری ئەم کردەوە نایاساییانە!! وشڵەژاندنی چەمچەماڵ لەلایەن کەسانێکەوە ئەنجام دەدرێت کە ناسراون بەڵام هیچ لێپرسینەوەیەکی یاساییان لێناکرێت... بە وتەی بەرپرسی لقی ١٩ پارتی لەچەمچەمال، ئەوانەی بەو کردەوانە هەڵدەستن، لە دەزگا ئەمنیەکان بەهێزترن.. بۆیە دەزگا ئەمنیەکانی ناوچەکە توانایان بەسەر ئەم کەسانەدا ناشکێت...